

Dujto zvitkos le kralengro

O Eliaš the o kralis Achazijah

¹ Paloda, sar muła o izraeliko kralis Achab, o Moabčana pes vzburiinde pro Izrael. ² O Achazijah peła pal o balkonos andral peskro upruno kher andre Samarija a zrañinda pes. Bičhađa peskre služobņiken a phenda lenge: „Džan a dophučen tumen le ekroņike devlestar Baal-Zebub, či sastuvava avri.“

³ Akor o aņjelos le RAJESKRO phenda le Eliašiske andral o Tišbe: „Ušti a dža pro drom, hoj tut te arakhes le služobņikenca, saven bičhađa o samarijiko kralis, a phen lenge: ‚So, nane andro Izrael Del, hoj tumen džan te phučel le ekroņike devlestar Baal-Zebub?‘ ⁴ Vašoda kavke o RAJ phenel: ‚Andral o hadžos, pre savo pašlos, imar na ušteha, ale čačes pre leste mereha.‘ “ Avke o Eliaš odarik geła het.

⁵ Sar avle pale leskre služobņika, o kralis lendar phučła: „Soske avlan pale?“

⁶ Odphende leske: „Arakhlam pes varesave muršeha, savo amenge phenda: ‚Visaren tumen pale ko kralis, savo tumen bičhađa, a phenen leske, hoj o RAJ phenel kada: So, nane andro Izrael Del, hoj tumen džan te phučel le ekroņike devlestar Baal-Zebub? Vašoda imar na ušteha andral o hadžos, pre savo pašlos, ale čačes pre leste mereha.‘ “

⁷ O kralis lendar phučelas: „Sar dičholas avri oda murš, savo pes tumenca zgeľa a vakerelas tumenge kala lava?“

⁸ Phende leske: „Sas pre leste plaštos le džviroskra cipatar a pašal leste sas phandlo cipuno sirimos.“

„Oda sas o Eliaš andral o Tišbe,“ phenda o kralis.

⁹ Palis o kralis bičhađa peskre velitelis le penda (50) slugadenca pal o Eliaš. Sar o velitelis avľa ko Eliaš, ov ipen akor bešelas pro agor le brehoskro a phenda leske: „Muršeja le Devleskro, o kralis tuke prikazinel, hoj te aves tele!“

¹⁰ O Eliaš phenda le veliteliske: „Te som le Devleskro murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.“ Androda e jag andral o ņebos peľa a zlabarda les the leskre muršen.

¹¹ Avke o kralis pal leste bičhađa avre velitelis le penda (50) slugadenca. Ov leske phenda: „Muršeja le Devleskro, o kralis tuke prikazinel, hoj takoj te aves tele!“

¹² O Eliaš odphenda: „Te som le Devleskro murš, akor mi perel andral o ņebos e jag a mi zlabarel tut the tire muršen.“ Androda le Devleskri jag andral o ņebos peľa a zlabarda les the leskre muršen.

¹³ Palis o kralis bičhađa tritovar avre velitelis le penda (50) slugadenca. Sar oda velitelis geľa upre ko Eliaš, bandiľa anglal leste a zoraes les mangelas: „Muršeja le Devleskro, mangav tut vaš miro džživipen the vaš o džživipen mire manušengre. Av jileskro ke amende! ¹⁴ Bo

dikh, e jag andral o ņebos peľa a zlabarda angle mande ole duje velítelen the lengre penda (50) slugađen. Ale akana mangav tut, mi el tuke miro dživipen andre tire jakha vzacno.“

¹⁵ Akor le RAJESKRO aňjelos prevakerđa ko Eliaš: „Dža leha tele a ma dara tut!“ Avke o Eliaš uštíla a geľa leha ko kralis. ¹⁶ Sar o Eliaš avľa ko kralis, phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Bičhadal tire služobňiken, hoj pes te dophučen le ekroňike devlestar Baal-Zebub pal tiro sastípen, avke sar te na ulahas o Del andro Izrael, savestar šaj phučlal. Vašoda čačes mereha pre oda hadžos, pre savo pašlos.‘ “

¹⁷ O Achazijah muľa, avke sar o RAJ phenda prekal o Eliaš, a vašoda, hoj le Achazijah na sas čhave, leskro phral o Joram pal leste ačhíla kraliske. Oda sas andro dujto berš, sar kralinelas andre Judsko le Jošafatoskro čhavo o Jehoram.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Achazijah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

2

O Eliaš ilo upre andro ņebos

¹ Sar o RAJ kamľa te lel le Eliaš andre balvaj andro ņebos, o Eliaš le Elizeoha džanas avri andral o Gilgal. ² O Eliaš phenda le Elizeoske: „Mangav tut, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel andro Betel.“

Ale o Elizeus phenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava!“ Avke gele andro Betel.

³ Akor varesave prorocka učeñika, save bešenias andro Betel, gele ko Elizeus a phučle lestar: „Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes?“

„Džanav,“ odphenda o Elizeus. „Ale ma vakeren pal oda!“

⁴ Paľis leske o Eliaš phenda: „Mangav tut, Elizeus, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel andro Jericho.“

Ale o Elizeus odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.“ Avke gele sodujdžene andro Jericho.

⁵ Varesave prorocka učeñika, save sas andro Jericho, gele ko Elizeus a phučle lestar: „Džanes, hoj adadžives o RAJ tutar lela tire rajes a imar tut buter na ľidžala?“

„Džanav oda,“ odphenda. „Ale ma vakeren pal oda!“

⁶ Paľis leske phenda o Eliaš: „Mangav tut, Elizeus, ačh kade, bo o RAJ man bičhavel paš o Jordan.“

Ale o Elizeus odphenda: „Avke sar dživel o RAJ a avke sar tu, me tut na omukava.“ Avke gele sodujdžene.

⁷ Penda (50) prorocka učeñika džanas pal lende dži paš o Jordan, a sar o Eliaš the o Elizeus zaačhile paš o pañi, ola proroka nadur lendar zaačhile. ⁸ O Eliaš iľa peskro plaštos, pačarda les andre a demađa leha pal o pañi. Avke pes o pañi rozdelinda pro duj seri a sodujdžene pregele pre aver sera pal e šuki phuv.

⁹ Sar imar predžanas, o Eliaš phenda le Elizeoske: „Phen mange, so kames, hoj prekal tu te kerav angloda, sar avava ilo tutar.“

„Mangav tut, mi avel pre ma duvar ajci tire duchostar,“ phenda leske o Elizeus.

¹⁰ O Eliaš leske odphenda: „Phari veca tuke manges, no ačhela pes oda, te man dikheha, sar avava tutar ilo upre. Ale te man na dikheha, na chudeha oda.“

¹¹ Avke sar džanas le vakeribnaha, jekhvareste pes sikada jagalo verdan le jagale grajenca. On avle maškar lende a o Eliaš sas ilo andro ņebos andre bari balvaj. ¹² O Elizeus oda dikhla a vičinelas: „Dado miro, dado miro! O graja the o maribnaskre verdana andral o Izrael ile mire rajes!“ Avke imar les buter na dikhla. Akor ila peskre gada a prečinda len pro duj kotora.

¹³ Palis hazdna o plaštos, so peła le Eliašistar, visarda pes pale a zaačila pro brehos paš o Jordan. ¹⁴ Hazdna o plaštos a zvičinda: „Kaj hin o RAJ, o Del le Eliašiskro?“ Avke le plaštoha demada pal o paŋi, o paŋi pes rozdelinda pro duj seri a o Elizeus odarik pregeła.

¹⁵ Sar oda dural dikhle ola penda (50) proroka, save sas andral o Jericho, phende: „Le Eliašiskro duchos hino pro Elizeus.“ Avke on gele ke leste, bandile anglal leste dži e phuv ¹⁶ a phende leske: „Dikh, maškar amende hin penda (50) zorale murša. Šaj džan te rodel tire rajes, či les na odligenda o Duchos le RAJESKRO a na čida pre varesavo verchos, abo andre varesavi dolina.“

„Na mušinen!“ phenda o Elizeus.

17 Ale on pre leste ajci ispidenas, medik na domukla, hoj te džan. Rodenas les trin džives, ale na arakhle. 18 Palis avle pale paš o Elizeus, bo sas andro Jericho, a ov lenge phenda: „Či tumenge na phendom, hoj te na džan?“

O nalačo paňi hino sastardo

19 Varesave Jerichoskre murša phende le Elizeoske: „Dikh, rajeja amaro, andre kada foros pes mištes amenge bešel, ale o paňi nane lačo a e phuv na anel ulipen*.“

20 „Anen mange nevo čaro a thoven andre lon,“ phenda lenge. Sar oda čaro leske ande, 21 geľa paš o paňi, čida andre o lon a phenda: „Kavke phenel o RAJ: ‚Sastardom kada paňi. Imar ňiko kale paňestar na merela a e phuv anela o ulipen.‘ “ 22 Oda paňi hino dži adadžives lačo, avke sar phenda o Elizeus.

O Elizeus the o nalače čhave

23 Palis geľa andral o Jericho upre andro Betel, a sar džalas le dromeha, varesave terne čhave andral oda foros lestar asanas a phenenas: „Av upre, tu, lango šero! Av upre, lango šero!“

24 Avke o Elizeus visalila, a sar len dikhla, vičinda pre lende tele le RAJESKRO sudos. Androda avle avri andral o veš duj medvedici a murdarde saranda the duj (42) čhaven.

25 Odarik geľa o Elizeus pro verchos Karmel a odarik avla pale andre Samarija.

* 2:19 2,19 Abo: le džuvlengge ulon mule čhave

3

O trin krala džan pro Moab

¹ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o judsko kralis Jošafat, ačila andre Samarija kraliske upral o Izrael o Joram, savo sas čhavo le Achaboskro. Ov kralinelas dešuduj (12) berš.

² O Joram kerelas oda, so na sas pre dzeka le RAJESKE, ale na avke sar leskri daj the dad. Ov čhida tele o slupos, so ačhada leskro dad le Baaloske. ³ Ale o Joram na kamelas te omukel o bini avke sar anglal leste o Jeroboam, o čhavo le Nebatoskro, savo cirdelas le Izrael andro binos, a na kamelas te preachel.

⁴ O moabiko kralis o Meša likerelas bakren a sako berš delas le izraelike kralis šel ezera (100 000) cikne bakroren the e vlna le šel ezera (100 000) bakrendar sar daň. ⁵ Soča o Achab muľa, o moabiko kralis pes vzburinda pro izraeliko kralis. ⁶ O kralis Joram takoj geľa pre leste pro mariben andral e Samarija a diňa te zvičinel calo Izrael. ⁷ Bičhada pal o judsko kralis Jošafat, hoj leske te phenen: „O moabiko kralis pes pre ma vzburinda. Na avľalas manca pre leste pro mariben?“

„He! Džava tuha,“ odphenda leske o Jošafat. „So hin miro, hin the tiro. Me, mire manuša the graja.“

⁸ Akor lestar o Jošafat phučľa: „Save dromeħa džaha pre lende?“

„Le dromeħa prekal e pušťa le Edomoskri,“ odphenda leske o Joram.

⁹ Avke džanas o kralis Joram, o judsko kralis the o edomiko kralis pro Moab. Džanas bare

dromeha a pal o efa džives le slugađen imar na sas pañi prekal peste añi prekal o dobitkos.

¹⁰ Akor o Joram phenda: „Vigos amenge! O RAJ amen trine krañen kade vičinda vašoda, hoj amen te del andro vasta le moabike kraliske!“

¹¹ Ale o Jošafat phučla: „Nane ade varesavo prorokos, savestar šaj phučas le RAJESTAR, so te kerel?“

Pre oda phenda jekh služobňikos le Joramoskro: „Hiñ ade le šafatoskro čhavo o Elizeus, savo služinelas le Eliašiske.“

¹² O Jošafat phenda: „Prekal leste vakerela o RAJ.“ Avke ke leste gele savore trin kraľa.

O mariben le Moabčanenca

¹³ O Elizeus phenda le izraelike kraliske: „Soske tu aves ke mande? Dža ke tire dadeskre the ke tira dakre proroka!“

„Na!“ phenda leske o kralis o Joram. „O RAJ amen trine krañen kade anda, hoj amen te del andro vasta le Moabčanengre.“

¹⁴ Pre oda leske o Elizeus phenda: „Avke sar dživel o Nekzoraleder RAJ, saveske služinav, te mange na važindomas le judske kralis le Jošafat, añi pre tu na dikhlomas. ¹⁵ Ale akana anen ke ma varekas, ko bašavel pre harfa.“

Medik oda lavutaris bašavelas pre harfa, e zor le RAJESKRI avla pro Elizeus. ¹⁶ Ov phenda: „Kada phenel o RAJ: „Andre kadi šuki dolina kopalin avri but cheva. ¹⁷ Kajte na dikhena, hoj del o brišind, añi na šunena e balvaj, kadi dolina ela pherdžardi le pañeha a tu the tiro dobitkos odarik pijena.‘ ¹⁸ Le RAJESKE pes dičhol mek the kada frima a dela tumenge mek the le

Moabčanen andro vasta. ¹⁹ Tumen domarena dojekh baro the ohradzimen foros a činena tele savore lače stromi, zaačhavana lengre prameña a lengre ulipnaskre mali začhivena le barenca.“

²⁰ Avke tosara, sar pes anel e chabeneskri obeta, jekhwareste avla o pañi andral o Edom a začhida cali phuv.

²¹ Sar šunde savore Moabčana, hoj ola trin kraľa pre lende aven pro mariben, dine te zvičinel savore muršen, save pes džanenas te marel, le ternen the le phuren, a rozačhade len paš e hrañica. ²² Sig tosara, sar o kham avelas avri, o Moabčana dikhle angle peste, hoj o pañi dičhol lolo sar rat, ²³ a phende peske: „Oda hin o rat! Ola kraľa pes mušinde maškar peste te marel a murdarde jekh avres. Akana džan a len savoro, so hin andre lengro taboris!“

²⁴ Ale sar o Moabčana dogele paš o izraeliko taboris, o Izraeliti gele pre lende a marenas len avke, hoj o Moabčana lendar denašenenas het. No on džanas anglal a murdarenas le Moabčanen.

²⁵ Lengre fori čhide tele, o ulipnaskre mali začhide le barenca, o prameña zaačhade a o lače stromi čhingerde tele. Ačhila ode peskre murenca ča o foros Kir-Chareset, ale o murša le prakenca pes rozačhade pašal leste a domarenas les.

²⁶ Sar o moabiko kralis dikhla, hoj o mariben prehrajanela, ila peha efa šel (700) muršen le šabljenja, hoj pes te dochuden ko edomiko kralis, ale našti pregele. ²⁷ Akor ila peskre ešebne čhas, savo majinda te el pal leste kralis, a

obetinda les pro foroskre muri sar labardi obeta le moabike devleske. E choli pro Izrael sas igen bari, gele odarik het a visarde pes pale andre peskri phuv.

4

E vdova the o olejos

¹ Andre jekh džives pes varesavi džuvli, savakro rom sas le prorokendar, mangelas le Elizeoske: „Tiro služobňikos, miro rom muľa a tu džanes, hoj ov daralas le RAJESTAR. Ale akana jekh murš, saveske kamav love, kamel te lel mire soduje čhaven otrokenge.“

² O Elizeus latar phučla: „So kames, hoj prekal tu te kerav? Phen mange, so tut hin khere?“

Odphenda leske: „Tira služobňička andre calo kher nane nič, ča sikra olejos andre kuči.“

³ Pre oda lake phenda: „Dža a mang tuke savore susedendar, prazdna nadobi. Ma an frima. ⁴ Dža andro kher tire čhavenca a phand pal tumende o vudar. Čhivker andre ola nadobi o olejos andral odi kuči a odthov pre sera dojekh nadoba, savi imar ela pherdi.“

⁵ Oj lestar odgeľa a phandľa pal peste the pal peskre čhave o vudar. On lake podenas o nadobi a oj andre čhivkerelas o olejos. ⁶ Sar imar sas savore nadobi pherdžarde, phenda le čhaske: „Pode mange aver nadoba.“

Ale ov lake phenda: „Imar buter amen nane.“ Akor andral odi kuči preačila te čulal o olejos.

⁷ Palis, sar oda geľa te phenel le prorokoske Elizeoske, ov lake phenda: „Dža, biken oda

olejos a de pale o love, kaske kames, a olestar, so tuke ačhela, šaj džives tu the tire čhave.“

O Elizeus obdžidarel le čhavores

⁸ Andre jekh džives o Elizeus džalas andro foros Šunem. Ode dživelas jekh barvali džuvli, savi les vičinda ke peste te chal. A akorestar furt, sar odarik predžalas, džalas ode te chal. ⁹ Oj phenda peskre romeske: „Me džanav, hoj kada murš, savo adarik furt predžal, hino le Devleskro sveto manuš. ¹⁰ Av keras leske upral amaro kher cikni murimen izbica a thovaha leske andre o hadžos, o skamind, o stolkos the o svietnikos. A te varekana avela ke amende, džala peske ode andre.“

¹¹ Andre jekh džives, sar ode avla o Elizeus, geła andre oda kher a pašliła peske ode. ¹² Palis phenda peskre služobnikoske le Gehaziske: „Dža, vičin kade ola džuvla la Šunemčanka.“ Ov la vičinda a oj avla paš leste. ¹³ O Elizeus le Gehaziske phenda, hoj lake te phenel: „Phuč latar, so šaj kerav prekal late, bo oj pes pal amende starinel a igen but prekal amende kerel. Či na kamel, hoj man vaš lake te privakerav ko kralis, abo ko velitelis upral o slugađa?“

Sar lake ada o Gehazi phenda, oj odphenda: „Hin man savoro, so mange kampil maškar mire manuša.“

¹⁴ Avke o Elizeus phučla le Gehazistar: „So šaj prekal late keras?“

Ov odphenda: „Nane la čhavo a lakro rom imar hino phuro.“

¹⁵ „Dža, vičin la!“ phendā o Elizeus. Sar la vičinda, oj avla a zaačila paš o vudar. ¹⁶ Ov lake phendā: „Beršeha andre kajso časos likereha pro vasta tire muršores.“

Oj leske odphendā: „Na, rajeja miro, muršėja le Devleskro, ma klamin tira služobnička!“

¹⁷ No odi džuvli ačila khabni a ulila lake muršoro beršeha andre oda časos avke, sar lake phendā o Elizeus.

¹⁸ Sar o čavoro podbarila, geła andre jekh džives pal peskro dad, savo kidelas pal e mała o ulipen. ¹⁹ Le dadeske phendā: „Dukhal man o šero, dukhal man o šero!“

A ov prikazinda le sluhasko, hoj les te lidžal pal leskri daj. ²⁰ Ligenda les a diňa les leskra dake. O čavo lake bešelas pro pindre dži o dilos a palis muła. ²¹ Oj les ligenda upre te pašol andro upruno kher pro Elizeoskro hadžos, phandla pal peste o vudar a geła het.

²² Palis vičinda peskre romes a phendā: „Mangav tut, bičhav mange jekhe sluhasko oslica. Mušinav man so neksigeder te dochudel ke le Devleskro murš a maj avava pale.“

²³ Ov latar phučla: „Soske kames ke leste te džal adadžives? Se nane o inepos le Neve čhoneskro aňi o šabat.“

„Oda nič!“ oj odphendā.

²⁴ Palis thođa pre oslica o sedlos a peskre sluhasko prikazinda: „Sidar a ma zaačh! Ma dža lokeder, ča te tuke phenava.“

²⁵ Avke geła a doavla paš o verchos Karmel, kaj sas o Elizeus. Sar la o Elizeus dikhla te avel, mek sar sas dur, phendā peskre sluhasko

le Gehaziske: „Dikh, kode avel e Šunemčanka!“
²⁶ Denaš ke late a phuč latar: „Sar sal? Sar hin tire romeske the tire čhavoresseske?“ Avke geľa a phučľa latar.

Oj odphenda: „Savoro hin mištes.“

²⁷ Sar avľa upre ko prorokos, bandiľa a obchudňa leske o pindre. Ale o Gehazi geľa paš late, hoj la lestar te odcirdel, ale o Elizeus leske phenda: „Muk la, bo hiňi andro baro pharipen. O RAJ mange oda na diňa te džanel a garuđa oda angle ma.“

²⁸ Oj leske phenda: „Či me mange mangavas čhavoresses mire rajestar? Či tuke na phendom, hoj man te na des zbitočno nađej?“

²⁹ Akor o Elizeus prikazinda le Gehaziske: „Pripravin tut pro drom, le tuha miri paca a dža. Te tut arakheha varekaha pro drom, ma de tut ke leste anglal. Te pes vareko dela ke tu anglal, ma odphen leske. Paľis thov miri paca le čhavoresseske pro muj!“

³⁰ Ale leskri daj phenda: „Avke sar dživel o RAJ the tu, na džava bijal tu.“ Avke o Elizeus uštila a džalas pal late. ³¹ O Gehazi ode sas sigeder sar on a thođa le čhavoresseske e paca pro muj, ale nič pes na ačhiľa. Na dichinelas aňi peha na čhalada. Avke pes visarda pale ko Elizeus a phenda leske: „O čhavoro pes na prekerđa.“

³² Sar o Elizeus geľa andro kher, o čhavoro pašlolas pro hadžos mulo. ³³ Geľa andre, phandľa pal peste o vudar a modlinelas pes ko RAJ. ³⁴ Paľis geľa upre pro hadžos, kaj sas o čhavoro, pašliľa pre leste a thođa peskre vušta

pre le čavoreskre vušta, peskre jakha pre leskre jakha a the peskre burņika pre leskre burņika. Ačhila pre leste te pašol, medik leske o telos na roztačila. ³⁵ Palis uštila a phirelas upre tele pal o kher. Avke geła upre a pale pašlila pre leste. Androda o čavoro eftavar kichņinda a phundrada o jakha.

³⁶ Palis o Elizeus vičina le Gehazi a phenda leske, hoj te vičinel la Šunemčanka. Ov la vičina, a sar avla ko Elizeus, ov lake phenda: „Le tuke tire čavores.“ ³⁷ Sar geła andre, peła leske paš o pindre a bandila anglal leste dži pre phuv. Palis ila peskre čavores a geła het.

O jedovato chaben andre piri

³⁸ Sar o Elizeus pes visarda pale andro Gilgal, sas bokh andre odi phuv. Sar o prorocka učeņika anglal leste bešenas, phenda peskre služobņikoske: „Dža, thov e bari piri a tav varesavo chaben prekal kala proroka.“

³⁹ Palis jekh lendar geła pre mała te kidel varesave bilini. Arakhla varesavi dzivo rastlina a kidna pal late o kirko ovocje pherdo plaštos. Čhingerda oda ovocje andre piri a thoda len te tadol, kajte ņiko na džanelas, so oda sas*. ⁴⁰ Sar oda chaben denas te chal le muršenge, on koštolinde a zvičinde: „Andre piri hin o meriben! Muršėja le Devleskro!“ Oda chaben pes na delas te chal.

⁴¹ Avke o Elizeus prikazinda, hoj te anen aro. Čhida oda aro andre piri a phenda: „Kiden le

* **4:39** 4,39 Abo: ale okla manuša pal oda na džanenas.

manušenge, hoj te chan.“ Avke oda chaben imar na sas nalačho.

O Elizeus del te chal šel muršen

⁴² Varesavo murš avla andral o foros Baal-Šališa a anda le Elizeoske le ešebne ulipnastar biš (20) cikne jačmeňiskre mare the zrnos, so mekča kidle upre, andro gono. A o Elizeus phenda: „Rozde oda le manušenge, hoj te chan!“

⁴³ Ale leskro sluhas phenda: „Gondolines tuke, hoj kada ela dos prekal o šel (100) murša?“

Ov leske odphenda: „Ča de lenge oda te chal. Bo kavke phenel o RAJ: ‚Chana a mek olestar the ačhela.‘ “ ⁴⁴ Avke lenge oda diňa. On chale a mek ačhila olestar, avke sar phenda o RAJ.

5

O Naaman sastardo

¹ O Naaman sas velitelis upral o slugađa andro Aram. O kralis les igen likerelas, bo o RAJ prekal leste diňa le Aramejčanenge o viťazstvo. Ov sas zoralo maribnaskro murš, ale sas nasvalo pro malomocenstvo.

² Jekhvar o slugađa andral o Aram gele pro izraelika gava a odarik zaile cikňa čhajora. Oj ačhila služka le Naamanoskra romňake. ³ Jekh džives phenda peskra raňake: „Te ča miro raj gelahas ko prorokos, savo hino andre Samarija, ov les sastardahas andral o malomocenstvo.“

⁴ Sar o Naaman oda šunđa, gela ko kralis a phenda leske, so vakerelas odi čhajori andral o Izrael. ⁵ O aramejiko kralis phenda: „Kide tut avri a dža! A me bičhavava le izraelike kraliske

lil.“ Avke ov geľa a iľa peha 340 kili rup, 68 kili somnakaj the deš ineposkre gada. ⁶ Andre oda lil, so anda le izraelike kraliske, sas pisimen kada: „Jekhetane le lileha tuke bičhavav mire služobňikos le Naaman, hoj les te sastares le nasvalibnastar.“

⁷ Sar o izraeliko kralis pregenda o lil, čhingerďa pre peste o gada a phenda: „So, me som Del, hoj man hin zor upral o dživipen abo upral o meriben? Soske ke ma bičhada kale muršes, hoj les te sastarav? Dikhen, hoj kaleha rodel ča drom, sar te avel pre ma pro mariben.“

⁸ Ale sar o Elizeus pes pal oda dodžanľa, hoj o izraeliko kralis pre peste čhingerďa o gada, diňa te phenel le kraliske: „Soske pre tu čhingerďal o gada? Bičhav les ke mande a dodžanela pes, hoj hin andro Izrael prorokos.“

⁹ Akor o Naaman geľa peskre grajenca the le verdanenca a zaačila paš o vudar paš o kher le Elizeoskro. ¹⁰ A o Elizeus bičhada peskre sluhas, hoj leske te phenel: „Dža, thov (omor) tut eftavar andro Jordan a tiro telos ela pale sasto avke sar angloda.“

¹¹ Ale o Naaman cholisalila, geľa het a phenda: „Gondolinavas mange, hoj avela ke ma a modlinela pes ko RAJ, ke peskro Del, kerela le vasteha upral oda nasvalo than pre miri cipa a me sastuvava avri! ¹² Či nane o paňa Abana the o Parpar andro Damašek feder sar savore paňa andro Izrael? So našti man andre ola paňa thodom (omordom) a sastilomas avri?“ Avke visalila a cholaha geľa het.

13 Androda avle ke leste leskre služobníka a prevakerenas les: „Rajeja amaro, te tutar kamlahas o prorokos varesavi bari veka, či oda na kerđalas? A akana soske tut na kames te thovel andro paňi, avke sar tuke phendá, hoj te aves žužo?“ 14 Avke o Naaman geľa tele a eftavar pes ponorindá andro paňi Jordan, avke sar leske phendá o prorokos. Akor leske o telos sastíla avri a ačhíla ajsó žužo sar o telos le cikne čhavoreskro.

15 Palís avľa pale peskre služobníkenca ko Elizeus. Sar ode doavle, zaačhíla anglal leste a phendá: „Akana džanav, hoj ňikhaj avrether nane Del, ča andro Izrael. Mangav tut, prile kada daros tire služobníkostar.“

16 O Elizeus leske odphendá: „Avke sar dživel o RAJ, saveske služinav, na lava tutar.“ Kajte pre leste o Naaman ispidelas, ov lestar nič na íľa.

17 Akor o Naaman phendá: „Te na kames miro daros, domuk, hoj te den tire služobníkosa ajci čik, keci birinena te lel o duj mulici, bo tiro služobníkosa imar na obetinelá o labarde obeti aňi ňisave dari avre devlenge, ča jekheske le RAJESKE. 18 Ale mi odmukel mange o RAJ jekh: Sar o kralís, miro raj, džal andro chramos le Rimonoskro, hoj te bandól angle leste, me mušinav te džal leha, bo chudel pes mire vastestar, a sar ov bandól anglo Rimon, mušinav the me. Mi odmukel mange o RAJ.“

19 „Dža andro smirom,“ phendá leske o Elizeus.

O binos le Gehaziskro

Sar lestar o Naaman geľa het a sas imar sikra dureder, 20 peske phendá o Gehazi, le Elizeoskro

služobnikov: „Miro raj mukla ole Aramejčanos Naaman ča avke te džal bi o daros a na ila lestar oda, so les kamla te del. Avke sar dživel o RAJ, denašava pal leste a lava mange vareso lestar.“

²¹ Akor o Gehazi denašelas pal o Naaman. Sar o Naaman dikhla, hoj pal leste vareko denašel, chučila tele pal o verdan, geľa paš leste a phučla: „Hin savoro mištes?“

²² „Savoro mištes,“ odphenda o Gehazi. „Ale miro raj man bičhađa, hoj tuke te phenav: ‚Ipen akana ke ma avle duj terne učeňika le prorokendar andral e brehengri phuv, andral o Efrajim. Mangav tut, de len 34 kili rup the duj inepokre gada.‘ “

²³ „Mangav tut, ker mange pal e dzeka a le kala 68 kili rup,“ phenda o Naaman a ispidelas pre leste, hoj oda te lel, a thoda o rup the o duj inepokre gada andro duj gone a diňa peskre duje sluhenge, hoj anglal leste te lidžan. ²⁴ Sar avla pro brehos, kaj bešelas o Elizeus, ila ola veci lendar a garuđa andro kher. Avke ole muršen premukla a on gele het.

²⁵ Sar avla andre a ačila angle peskro raj, phučla lestar o Elizeus: „Khatar aves, Gehazi?“

„Tiro služobnikov na sas ňikhaj,“ odphenda o Gehazi.

²⁶ Ale o Elizeus leske pre oda phenda: „Či na sas miro duchos tuha, sar oda murš chučila tele pal o verdan a geľa paš tu? Či hin akana o časos te prilel o rup, o gada, o olivova stromi, o viňici abo le bakren, le dobitkos, le sluhenthe le služken? ²⁷ Vašoda le Naamanoskro

malomocenstvo ačhela pre tute the pre tiro potomstvos pro furt!“

A sar o Gehazi geľa het pašal o Elizeus, ačhiľa malomocno a e cipa leske ačhiľa parňi sar jiv.

6

Pal o tover, so peľa andro paňi

¹ O prorocka učeňika phende le Elizeoske: „Dikh, o than, andre savo tuha kade bešas, hino prekal amende cikno. ² Aven džas ko paňi Jordan. Dojekh amendar odarik mi anel po jekh kašt a keraha peske kher, andre savo bešaha.“

„Džan!“ phendľa lenge o Elizeus.

³ Vareko lendar phendľa: „Mangav tut, av the tu amenca.“

Odphendľa: „Mištes, džava.“ ⁴ Avke geľa lenca.

Sar doavle paš o Jordan, čhingerenas tele o stromi. ⁵ Androda, sar jekh lendar čhinelas tele o stromos, peľa leske o tover pal o poriskos andro paňi. A zvičindľa: „Ó, rajeja miro, oda tover mange ča ilom kečeň!“

⁶ „Kaj peľa oda tover?“ phučľa lestar o Elizeus.

Sar leske sikaďa oda than, o Elizeus odphagľa konaris, čhiďa pre oda than andro paňi a o tover avľa upre. ⁷ A phendľa leske: „Le tuke les avri!“ Avke ov nacirdňa o vast a iľa peske les avri.

O Elizeus začhavel la aramejika armada

⁸ Jekhvar, sar o aramejiko kralis sas andro mariben le Izraeloha, iľa peskre velitelen a radzinelas pes lenca, pre savo than te kerel o taboris. ⁹ Ale o Elizeus le izraelike kraliske diňa pal oda te džanel a phendľa: „De pozoris, hoj

te na džas pre oda than, bo ode taborinen o Aramejčana.“ ¹⁰ Avke o izraeliko kralis bičhađa peskre muršen pre oda than, pal savo leske phenđa o Elizeus. Ada pes ačhila buterval, a vašoda peske o Izraeliti pre ola thana furt denas pozoris.

¹¹ Vašoda o aramejiko kralis cholisalila, vičinda ke peste peskre velitelēn a phučla lendar: „Phenen mange avri, ko amendar chudel paš o izraeliko kralis?“

¹² Jekh lendar phenđa: „Ńiko, rajeja miro the kralina, ale o Elizeus, o izraeliko prorokos, phenel avri le izraelike kraliske the oda, so tu vakeres andre tiro kher, kaj soves.“

¹³ O aramejiko kralis phenđa: „Džan a dodžanen tumen, kaj akana hino, a me bičhavava le slugađen, hoj les te zalen.“

Odphende leske: „Ipen akana hino andro Dotan.“ ¹⁴ Avke ode bičhađa but slugađen pro maribnaskre verdana the pro graja. On ode dogele rači a rozačhade pes pašal oda foros.

¹⁵ Sar le Elizeoskro sluhās uštīla tosara a geļa avri, dikhļa, hoj pherdo slugađa pro graja the pro verdana hine rozačhade pašal o foros. A phenđa le Elizeoske: „Jaj, vigos amenge, rajeja miro! So keraha?“

¹⁶ O Elizeus leske odphendā: „Ma dara tut! Ola, ko hine amenca, hine buter sar ola, ko hine lenca.“ ¹⁷ Palis pes o Elizeus modlinelas: „RAJEJA, mangav tut, phundrav leske o jakha, hoj te dikhel.“ Avke o RAJ phundrađa le sluhāske o jakha a ov jekhvareste dikhļa pro verchos pherdo graja the jagale verdana pašal o Elizeus.

18 Sar o Aramejčana avenas ke leste tele, o Elizeus pes kavke modlinelas ko RAJ: „Korar kale manušen.“ Akor o RAJ kerđa oda, so lestar mangla o Elizeus.

19 Palis lenge o Elizeus phendã: „Kada nane oda foros, so roden. Na san pro lačno drom. Aven pal ma, lidžava tumen ke oda murš, saves roden.“ Avke len ligenda andre Samarija.

20 Sar ode dogele, o Elizeus phendã: „RAJEJA, phundrav lenge o jakha, hoj te dikhlen.“ O RAJ lenge phundrađa o jakha a on dikhle, hoj hine maškar e Samarija.

21 Sar len dikhla o izraeliko kralis, phučla le Elizeostar: „Te murdarel len? Te murdarel len, rajeja miro?“

22 „Ma murdar len!“ ov odphendã. „Či tu murdares olen, saven zales la šablaha the le lukoha? De len te chal the te pijel paňi a muk len te džal pale ke peskro raj.“²³ Avke kerđa prekal lende bari hoscina. Sar chale a pile, premukla len a gele ke peskro kralis. Avke o aramejika slugađa preačhile te džal pro izraelika gava.

Bari bokh andre Samarija

24 Pal varesavo časos o aramejiko kralis Ben-Hadad, zvičinda savore peskre slugaden, gele pro foros Samarija a rozačhade pes pašal leste. ²⁵ Andre Samarija sas bari bokh, bo o Aramejčana but časos sas rozačhade pašal oda foros. Sas ajsi bokh, hoj vaš le somariskro šero počinenas ohtovardeš (80) rupune a vaš jekh čaroro dzivo purum pandž rupune.

²⁶ Sar o izraeliko kralis phirelas pal o foroskro muros, varesavi džuvli pre leste zvičinda: „Pomožin mange, rajeja miro the kralina!“

²⁷ Ov lake phenda: „Te tuke o RAJ na pomožinela, sar tuke me šaj pomožinav? La pšenicaha, abo la molaha?“ ²⁸ Palis latar phučla: „So kames?“

Oj phenda: „Kadi džuvli kade man kerda upre. Phenda: ‚De tire čhas, hoj les adadžives te čhas, a mires chaha tajsas.‘ ²⁹ Avke mire čhas tadam a chalám. Sar pre aver džives lake phendom: ‚De tire čhas, hoj les te čhas,‘ oj peskre čhas garuda.“

³⁰ Sar oda šunda o kralis, so odi džuvli phenda, čhingerda pre peste o gada. Sar phirelas pal o foroskre muri, o manušá dikhle, hoj pre leskro telos tel o gada hine urde o gada le gonestar. ³¹ O kralis phenda: „O RAJ man zorales mi marel, te adadžives le šafatoskre čhaske le Elizeoske na odčhinava o šero!“

³² O Elizeus bešelas andre peskro kher a o vodci le forengre bešenás leha. Angloda sar ke leste avla o poslos, phenda o Elizeus le vodcenge: „Dikhen, oda vrahos bičhavel varekas, hoj mange te odčhinel o šero. Den pozoris! Sar oda poslos avela, phanden pre leste o vudar a ispiden les le vudareha avri. Či imar na šundol leskre rajeskre kroki, sar avel kade pal leste?“ ³³ Mek lenca vakerelas, sar ke leste doavla o kralis a phenda: „Kadi pohroma avla le RAJESTAR! Soske mek užarava pro RAJ, hoj amenge te pomožinel?“

7

O Elizeus prorokinel

¹ Akor o Elizeus phenda: „Šunen, so phenel o RAJ: ‚Tajsa andre kajso časos pes bikenela paš e Samarijiko brana trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeňis vaš jekh rupuňi minca.‘ “

² Ale le kralískro nekpašeder veliteľis, phenda le Elizeoske: „Kajte o RAJ phundravela o oblaki pro ňebos, kada pes našti ačhilahas!“

„Pre tire jakha oda dikheha, ale na chaha olestar,“ phenda leske o Elizeus.

O malomocna andro aramejiko taboris

³ Paš e foroskri brana ačhenas štar malomocna murša. On phende jekh avreske: „So kade užaraha, medik na meraha? ⁴ Se te džaha andro foros, meraha ode bokhatar, bo hin ode bokh, a te ačhaha kade, tiš meraha. Aven, predžas andro aramejiko taboris. Te amen mukena te dživel, ta dživaha, a te amen murdarena, ta meraha.“

⁵ Avke sar zaračila, džanas andro taboris, ale sar dogele paš o taboris, dikhle, hoj ode nane ňiko. ⁶ Bo o RAJ kerda, hoj o Aramejčana andro taboris te šunen e bari vika, sar aven o maribnaskre verdana, o graja the o pherdo slugada, a on peske gondolinenas, hoj o izraeliko kralis počinda le chetitske the le egiptske kralenge, hoj te aven lenca pre lende pro mariben. ⁷ Avke denašle o Aramejčana het, sar zaračolas, hoj peske te zachraňinen o dživipen. A mukle ode pal peste peskre stani, peskre grajen, somaren a the o taboris avke, sar sas.

⁸ Sar ola štar malomocna avle paš o anglune stani andro taboris, gele andre jekh stanos. Ode chale a pile. Ile savoro, so sas andro stanos: o rup, o somnakaj the o gada. Palis gele odarik a garude oda. Avke gele andre aver stanos, ile savore veci, so andre sas, a gele oda te garuvel.

⁹ Avke phende jekh avreske: „Namištes keras. Adadžives hin o džives le radišagoskre hiroskro, a te oda na phenaha ņikaske a užaraha dži tosara, avaha potrestimen vaš ada. Aven džas ada te phenel andro palacis le kraliskro.“

¹⁰ Sar dogele andro foros, zvičinde pro stražnika, save ačhenas paš e foroskri brana a phende lenge: „Akana avlam andral o aramejiko taboris a ņiko ode naŋe. Na dikhlam ode aŋi na šundam ņisave manušes, ča o graja the o somara sas priphandle a o stani ačhile avke, sar sas.“

¹¹ Avke ola stražnika pašal e brana dine oda te džanel dureder a oda hiros dogela andro palacis le kraliskro.

O Izraeliti andro aramejiko taboris

¹² Sas mek rat, sar oda phende le kraliske. Avke o kralis uštila pal o hadžos a phenda peskre služobnikenge: „Phenava tumenge, so kamen amenca te kerel o Aramejčana. On džanen, hoj bokhaluvas, a vašoda gele avri andral o taboris, hoj pes te garuven pro maŋi, a gondolinen peske kada: ‚On avena avri andral o foros a palis len amen zalaha džidonen a dochudaha pes dži andro foros.‘ “

¹³ Palis jekh leskro služobnikos phenda: „Kampel te bičhavel pandže muršen pro graja, save mek kade ačhile, a avke pes dodžanaha,

so pes ačhila. Te predživena, ta predživaha the amen, a te merena, na ela lenge goreder sar amenge, se the avke savore Izraeliti meraha.“

¹⁴ Avke ola murša peske ile duj maribnaskre verdana le grajenca. O kralis len bičhađa andro aramejiko taboris a phenda lenge: „Džan a predikhen, so pes ačhila!“ ¹⁵ Ola murša džanas pal o Aramejčana dži paš o Jordan a dikhle pro drom rozchide but gada the zbraňe, so andro baro zmetkos pestar odčhivkerde, sar denašenas. Palis, sar avle pale ko kralis, phende leske savoro, so dikhle. ¹⁶ Avke o manuša andral e Samarija gele andro aramejiko taboris a ile odarik savoro. Ačhila pes oda avke, sar phenda o RAJ, hoj trin kili nekfeder aro mola jekh rupuňi minca a šov kili jačmeňis mola jekh rupuňi minca.

¹⁷ Palis o izraeliko kralis thođa ole nekpašeder velitelis te stražinel paš e brana, ale o manuša pes ispidenas andre brana, phirenas pal leste a ov muľa. Ačhila pes savoro avke, sar phenda le Devleskro murš o Elizeus, sar avľa ke leste o kralis: ¹⁸ „Tajsa kajso časos andre Samarija pes bikenela trin kili nekfeder aro, abo šov kili jačmeňis vaš jekh rupuňi minca.“

¹⁹ Akor phenda le kraliskro nekpašeder velitelis le Elizeoske: „Kajte o RAJ phundravela o oblaki pro ňebos, kada pes našťi ačhilahas.“ Avke o Elizeus leske phenda: „Pre tire jakha oda dikheha, ale na chaha olestar.“ ²⁰ A the avke pes leske ačhila. Sar pes o manuša ispidenas andre brana, uštarenas pre leste a ov muľa.

8

O kralis the e džuvli andral o Šunem

¹ O Elizeus phenda la džuvlake andral o Šunem, savake uštada andral o meriben le čhas: „Ušti a dža cala tira famelijaha avrether te bešel, bo o RAJ dela andre kadi phuv e bokh, so likerela ehta berš.“ ² Oj kerda avke, sar lake phenda le Devleskro murš o Elizeus. Geľa peskra famelijaha andre flištiňiko phuv a bešelas ode ehta berš.

³ Pal o ehta berš odi džuvli avľa pale andro Izrael a geľa ko kralis te mangel lestar pale peskro kher the peskri maľa. ⁴ Ipen akor o kralis vakerelas le Gehaziha, le Elizeoskre sluhaha, a phenda leske: „No ča vaker mange pal savore zazraki, so kerda o Elizeus.“ ⁵ Sar vakerelas o Gehazi le kraliske pal oda, sar o Elizeus uštada andral o meriben le čhas, ipen akor odi džuvli geľa ko kralis, hoj lestar te mangel pale peskro kher the peskri maľa.

Akor o Gehazi phenda le kraliske: „Dikh, rajeja miro the kralina! Kade hiňi odi džuvli a kade lakro čhavo, saves o Elizeus uštada andral o meriben.“ ⁶ Avke o kralis latar phučelas pal oda a oj leske savoro vakerelas.

Palis o kralis ačhada uradňikos, hoj pes pal oda te postarinel, a phenda leske: „De lake pale savoro, so sas lakro, the savoro, so barila pre lakri maľa akorestar, sar geľa het andral kadi phuv, dži adadžives.“

O Chazael murdarel le Ben-Hadad

⁷ O aramejiko kralis Ben-Hadad sas nasvalo. Akor o Elizeus gela andro Damašek a vareko phenda le kraliske: „Avla kade le Devleskro murš.“ ⁸ Akor o kralis phenda le uradnikoske le Chazaeloske: „Le tuha varesavo daros, dža ko Elizeus a mang les, hoj te phučel le RAJESTAR, či avava sasto.“

⁹ Avke o Chazael thođa pro saranda (40) řavi nekfeder vzacna veci andral o Damašek a lidžalas oda sar daros le Elizeoske. Sar o Chazael doavla, gela anglal leste a phenda leske: „Tiro čhavo, o Ben-Hadad, man bičhađa pal tu, hoj te phučav tutar, či ela sasto.“

¹⁰ O Elizeus leske odphenda: „Dža a phen leske, hoj sastola, ale o RAJ mange sikada, hoj čačes merela.“ ¹¹ Palis pes pre leste igen zadikhla a o Chazael pes ladžandila. Akor o Elizeus chudna te rovel.

¹² „Soske rovel miro raj?“ phučla lestar o Chazael.

„Bo džanav, savo nalačhipen kereha le Izraelitenge,“ odphenda leske. „Lengre ohradzimen fori zlabareha, le terne muršen la šablaha murdareha, lengre cikne čhavorenca demeha andre phuv a le khabne džuvlen rozčhingereha.“

¹³ „Sar ada me šaj kerav?“ phučla lestar o Chazael. „Se me, tiro služobnikos, som ča rikono.“

O Elizeus leske odphenda: „O RAJ mange sikada, hoj tu ačheha kraliske andro Aram.“

¹⁴ Palis odgela le Elizeostar ke peskro raj. O Ben-Hadad lestar phučla: „So tuke phenda o Elizeus?“

O Chazael leske odphenda: „Phenda mange, hoj dživeha.“¹⁵ Ale pre aver džives o Chazael iľa deka, cindarda la a thođa le Ben-Hadadoske pro muj a tasada les.

Avke pal leste ačila o Chazael kraliske andro Aram.

O Jehoram kralinel upral e Judsko

¹⁶ Andro pandžto berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskro, ačila kraliske andre Judsko o Jehoram, le Jošafatoskro čhavo. ¹⁷ Sas leske tranda the duj berš (32), sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas očno berš. ¹⁸ Kerelas o nalačhipen sar the le Achaboskri famelija the o izraelika kraľa, bo leskri romňi sas le Achaboskri čhaj. Avke kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka. ¹⁹ Ale o RAJ na kamelas te zničinel e Judsko angle peskro služobňikos David, bo leske phenda, hoj leskre čhavendar mukela furt varekas pro tronos te kralinel*.

²⁰ Sar o Jehoram kralinelas, o Edomčana pes vzburinde pre Judsko a ačhade peske peskre kralis. ²¹ Palis o Jehoram geľa savore peskre verdanenca andro Cair. Ode pes pašal leste rozačhade o Edomčana pal savore seri, ale ov le veliteľenca pes rači premarde prekal lende a denašle khere. ²² Ole dživesestar e Judsko na likerelas tel peskri zor o Edom. Andre oda časos pes vzburinda the o foros Libna.

* **8:19** 8,19 E hebrejiko čhib: E momeli mukela leskre potmkenge pro furt.

²³ Savore aver veci, so kerda o Jehoram, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁴ Sar o Jehoram mula, parunde les andre dadengro hrobos andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Achazijah.

O Achazijah kralinel upral e Judsko

²⁵ Andro dešudujto (12.) berš, sar kralinelas andro Izrael o Joram, o čhavo le Achaboskro, ačila andre Judsko kraliske o Achazijah, le Jehoramoskro čhavo. ²⁶ Sas leske bišuduj (22) berš, sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas jekh berš. Leskri daj sas e Atalija, savakro papus sas o izraeliko kralis o Omri. ²⁷ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, bo sas andral le Achaboskri famelija.

²⁸ Jekhvar o Achazijah le Joramoha geła andro mariben paš o Ramot-Gilead pro aramejiko kralis Chazael. Ale o Aramejčana les zrañinde ²⁹ a o Joram pes mušinda te visarel pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar, so les sas andro mariben paš o Ramot. Ode les palis geła te dikhel o Achazijah.

9

O Jehu hino pomazimen kraliske

¹ Paloda o Elizeus vičinda ke peste jekhe dženes le prorocke učeñikendar a phenda leske: „Pripravin tut. Le tuha e kuči le olejoha a dža andro Ramot-Gilead. ² Sar ode aveha, arakh le Jehu, saveske hino dad o Jošafat a papus o Nimši. Vičin les pašal o veliteľa a džaha leha odarik het andro paluno kher. ³ Palis leha odi kuči le

olejoha, čiveha leske pro šero a pheneha: „Kada phenel o RAJ: Pomazindom tut kraliske upral o Izrael.’ Paloda sigo phundrav o vudar a denaš!“

⁴ Avke oda terno prorokos geľa andro Ramot-Gilead. ⁵ Sar ode dogela, ipen akor sas zgele o velitelľa le slugadengre a ov phenda: „Ó, velitelina, anav tuke lačo hiros.“

„Prekal kaste?“ phučľa o Jehu.

„Prekal tu, velitelina!“ ov phenda.

⁶ Akor o Jehu uštřľa a geľa leha andre aver kher. Avke oda prorokos leske pro šero čhorda avri o olejos a phenda: „Kada phenel o RAJ: ‚Pomazindom tut kraliske upral miro narodos, upral o Izrael. ⁷ Zničineha la famelija le Achaboskra, tire rajeskra. Aleha leske visarava pale vaš mire proroka the vaš savore mire služobňika, saven murdarďa e Jezabel. ⁸ Calř famelija le Achaboskri merela – dojekh murš andro Izrael, či oda ela otrokos vaj slobodno. ⁹ Zničinava leskri famelija, avke sar zničindom o fameliji le kralengre andral o Izrael – avke sar zničindom la famelija le Jeroboamoskra the la famelija le Baašaskra. ¹⁰ La Jezabel chana o rikone pre mala paš o Jezreel a na ela parundi.’ “

Sar o terno prorokos savoro phenda, phundraďa o vudar a denašľa.

¹¹ Palř o Jehu pes visarďa pale paš o velitelľa a jekh lendar phučľa: „Hin savoro mištes? Soske avľa pal tute oda dilino?“

„Tumen džanen, savo hino oda murš the leskro vakeriben,“ odphenda lenge o Jehu.

¹² „Oda nane čačipen!“ phende leske. „Phen amenge čačes, so tuke phenda!“

Avke lenge odphenda: „Kada hin, so mange phenda: ‚Kada phenel o RAJ: Pomazindom tut kraliske upral o Izrael.‘ “

¹³ Akor on takoj čhide tele peskre plašti a thode leske len tel o pindre pro garadiči. Chudle te trubinel pro rohos a te vičinel: „O Jehu hino kralis.“

O Jehu murdarel le Joram the le Achazijah

¹⁴⁻¹⁵ Avke o Jehu, le Jošafatoskro čhavo, lidžalas le manušen ke vzbura pro kralis Joram, savo sas andro Jezreel, bo o Joram savore Izraelitenca chrañinenas o Ramot-Gilead anglo aramejiko kralis Chazael. Ale andro mariben o Aramejčana zrañinde le Joram a visarda pes pale andro foros Jezreel, hoj te sastol le ranendar. Avke o Jehu phenda peskre manušenge: „Te man kamen kraliske, akor ma domuken ñikas te denašel andral kada foros, hoj te na džan te phenel avri andro Jezreel, so kamas te kerel.“

¹⁶ Palis o Jehu bešla pro maribnaskro verdan a geľa andro Jezreel, bo ode pašlolas o Joram. O judsko kralis o Achazijah sas ode tiš, bo geľa le Joram te dikhel.

¹⁷ Sar o stražņikos pre veža andro Jezreel dikhľa le Jehu peskre slugadenca, phenda: „Dikhav te avel varesave slugaden.“

O Joram odphenda: „Sigo bičhav anglal lende muršes pro graj, hoj te phučen lendar, či aven kade andro smirom.“

¹⁸ Sar oda murš pro graj dogeľa ke leste, phenda: „O kralis phučel, či aven kade andro smirom.“

„So tut andre oda!“ odphenda o Jehu. „Av pal ma.“

O stražnikos, savo sas pre veža, phenda: „Oda, kas bičhadan, geła dži ke lende, ale na avel pale.“

¹⁹ Palis bičhadā avre muršes pro graj ke lende. Ov geła a phenda: „O kralis phučel, či aven kade andro smirom.“

O Jehu odphenda: „So tut andre oda! Av pal ma.“

²⁰ O stražnikos pale phenda: „Geła dži ke lende, ale na avel pale. Oda murš, savo avel pro verdan, hino sar te o Jehu, le Nimšiskro čhavo, bo ča ov avke dilines džal pro verdan.“

²¹ Akor o Joram prikazinda: „Pripravin mange o verdan!“ Sar leske ande o verdan, o Joram the o judsko kralis Achazijah džanas pre peskre verdana anglo Jehu. Arakhle pes pre le Nabotoskri mała. ²² Sar o Joram dikhla le Jehu, phučla lestar: „Aves kade andro smirom, Jehu?“

„Sar šaj phenas, hoj hin smirom,“ odphenda o Jehu, „te mek furt pes kerel o lubipen the o čarodejñictvo tira dakro la Jezabelakro?“

²³ Akor o Joram visarda o verdan, chudna te denašel a zvičinda: „Achazijah, thode amenca avri!“

²⁴ Ale o Jehu iła o lukos a cała zoraha livinda o šipos le Joramoske andro dumo avke, hoj leske pregeła prekal o jilo a ov peła tele andre peskro verdan. ²⁵ Palis o Jehu phenda peskre veliteliske le Bidkariske: „Le les a čhiv les pre mała le Nabotoskri andral o Jezreel. Leper tuke oda, so šundam, sar džahas duj džene pro verdan pal leskro dad Achab. O RAJ pal leste kavke

phenda: ²⁶ „Se idž dikhľom le Nabatoskro the leskre čhavengro rat, vašoda tuke visarava pale pre kadi maľa.‘ Avke phenel o RAJ. Vašoda le les a čhiv pre le Nabotoskri maľa, avke sar phenda o RAJ.“

²⁷ Sar oda dikhľa o judsko kralis Achazijah, denašľa pro drom, sar pes džal ko Bet-Hagan. Ale o Jehu pal leste džalas a peskre muršenge phenda: „The les murdaren!“ Avke on les zraňinde andro verdan pro drom upre andro Gur, paš o Jibleam. Ale varesar pes o Achazijah dochudňa andro foros Megido a ode palis muľa. ²⁸ Avke leskre služobňika les thode pro verdan a ľigende andro Foros le Davidoskro. Ode les parunde paš leskre phure dada.

²⁹ O Achazijah ačhiľa kraliske andre Judsko, sar kralinelas andro Izrael dešujekh (11) berš o Joram, le Achaboskro čhavo.

O Jehu murdarel la Jezabel

³⁰ Sar avelas o Jehu andro Jezreel, e Jezabel pes pal oda dodžanľa. Richtinda pes, prikerďa peske o bala a dikhelas avri prekal e oblaka. ³¹ Sar o Jehu predžalas prekal e brana, oj zvičinda: „Anes o smirom? Tu vrahona tire kraliskro, so sal ajsu vrahos sar o Zimri!“

³² O Jehu dikhľa upre pre oblaka a phenda: „Ko hino manca? Ko?“ Akor varesave služobňika dikhle tele pre leste. ³³ O Jehu lenge prikazinda: „Čhiven la tele!“ Avke la čhide tele. Sar pre late uštarenas o graja, lakro rat strikinelas pre fala the pro graja.

³⁴ Akor o Jehu geľa andro palacis, ode čala a piľa. Palis phenda: „Džan a parunen kala prekošla džuvľa, bo oj hiňi le kraliskri čaj.“
³⁵ Ale sar o murša gele avri, hoj la te parunen, arakhle ode ča lakri lebka, o pindre the o vasta. ³⁶ Sar avle pale, phende oda le Jehuoske a ov phenda: „Ačhila pes avke, sar phenda o RAJ prekal peskro služobňikos Eliaš andral o Tišbe: ‚Pre maľa andro Jezreel o rikone chana la Jezabelakro telos ³⁷ a oda, so pal late ačhela, ela rozchido pre maľa andro Jezreel sar hnojos a imar ňiko na phenela, hoj kadi hiňi e Jezabel.‘ “

10

O Jehu murdarel le Achaboskra famelija

¹ Andre Samarija sas le Achab eftavardeš (70) čhave. O Jehu pisinda ľila a bičhada len le vodcenge, le phurederenge andro foros Samarija the le Achaboskre manušenge, save pes starinenas pal leskre čhave. Andro ľila sas pisimen: ² „Ke tumende hine o čhave tumare rajeskre, o graja, o verdana the o zbraňe a san andro ohradzimen foros. Soča chudena kada ľil, ³ kiden tumenge avri le nekfedere tumare rajeskre čhavendar, savo tumen džanela te ľidžal, ačhaven les pro tronos leskre dadeskro a maren tumen vaš e famelija tumare rajeskri.“

⁴ Ale on igen darandile a phende peske: „Te o duj krala anglal leste na obačhile, sar šaj obačhivas amen?“

⁵ Avke o manuša, save sas ačhade upral o palacis the upral o foros, o phuredera the ola, save pes starinenas pal o Achaboskre čhave, dine

te phenel le Jehuoske: „Sam tire služobníka, keraha savoro, so pheneha. Ńikas na ačhavaha kraliske. Ker, sar tu džanes.“

⁶ O Jehu lengre pisindā dujto lil: „Te san manca a te man kamen te šunel, akor odčhinen o šere tumare rajeskre čhavage a tajsā andre kajso časos anen len ke ma andro Jezreel.“

Le kralengre eftavardeš (70) čhave sas le anglune foroskre manušenca, save pes pal lende starinenas. ⁷ Sar oda lil avla ke lende, on chudle le kraliskre eftavardeš (70) čhaven a savoren murdarde. Lengre šere thode andro košara a bičhade len le Jehuoske andro Jezreel.

⁸ Paľis, sar avla jekh murš leske te phenel, hoj ande le kraliskre čhavengre šere, phendā: „Thoven len paš e brana pro duj kopi a muken len ode dži tosara.“

⁹ Tosara o Jehu geľa avri, ačhila paš savore manuša a phendā: „Tumen na san vinnovata. Me man vzburiŋdom pre miro raj a murdarđom les, ale ko murdarđā kale savoren? ¹⁰ Akana šaj džanen, hoj dojekh lav, so phendā o RAJ pre le Achaboskri famelija, pes the ačhila. O RAJ kerđā oda, so phendā prekal peskro služobńikos Eliaš.“

¹¹ Paľis o Jehu murdarđā savoren le Achaboskra famelijatar, save ačhile andro Jezreel, the savore leskre anglune manušen, prijatelen the rašajen. Ńikas lendar na mukla te dživel.

¹² Sar o Jehu džalas andre Samarija le dromeha andro Bet-Eked, so hin o than le pastjerengro, ¹³ arakhla le muršen le Achazijoskra famelijatar. O Achazijah sas judsko kralis, saves murdarđā. Phučla lendar: „Ko san?“

„Sam le Achazijoskri famelija a džas te dikhel le kraliskre the la kralovnakre čhaven,“ phende leske.

¹⁴ „Chuden len, ale mek len ma murdaren!“ prikazinda o Jehu. Avke sar len chudle, ligende len paš e bari chev paš o Bet-Eked a ode savoren murdarde, saranda the duj (42) muršen. Ńikas lendar na mukla te dživel.

¹⁵ Sar odarik odgeľa, arakhľa pes le Recha-boskre čhaha, le Jonadaboha, savo džalas angle leste. O Jehu les pozdravinda a phučľa lestar: „Me som tuha, sal the tu čačes manca?“

„He,“ phenda o Jonadab.

Palis o Jehu phenda: „Akor de mange o vast.“ Avke leske diňa o vast a scirdňa les ke peste pro verdan. ¹⁶ O Jehu leske phenda: „Av manca, hoj te dikhes, sar caľa zoraha služinav le RAJESKE.“ Avke ov leha džalas pre leskro verdan.

¹⁷ Sar dogele andre Samarija, murdarda ode dojekhes le Achaboskra famelijatar a Ńiko lendar na ačhila, avke sar o RAJ prevakerđa prekal o Eliaš.

O Jehu murdarel le Baaloskre manušen

¹⁸ Palis o Jehu diňa te vičinel savore manušen a phenda: „O Achab služinelas le Baaloske frima, ale me leske služinava buter. ¹⁹ Akana vičinen ke mande savore Baaloskre proroken; dojekhes, ko les lašarel the savore leskre rašajen. Mušinen savore te avel, bo kerav bari obetno hoscina prekal o Baal. Ko na avela, ela murdardo.“ Kavke lenca o Jehu kamla te thovel avri, hoj te murdarel savoren, save lašarenas le Baal.

²⁰ Mek phenda: „Den avri sveto džives, hoj te lašaren le Baal.“ Palis avke the kerde ²¹ a diña oda te phenel avri pal calo Izrael. Avke pes zgele savore, save lašarenas le Baal, a ňiko lendar na chibaľinelas. Gele andro chramos le Baaloskro a pherdžarde les jekhe agorestar dži ke aver. ²² Akor o Jehu prikazinda oleske, ko stražinelas o gada: „De o gada savoreng, ko lašaren le Baal.“ Avke ov lenge diña.

²³ Palis geľa o Jehu le Jonadaboha andro chramos le Baaloskro a phenda olenge, ko les lašarenas: „Rozdikhen tumen pašal peste a dikhen mištes, hoj tumenca kade te na avel ňiko le RAJESKRE služobňikendar, ale ča ola, ko lašaren le Baal.“ ²⁴ Akor chudle te kerel o obeti the o labarde obeti, ale o Jehu imar rozačhaďa ochtovardeš (80) muršen avri, savenge phenda: „Te vareko tumendar mukela te denašel varekas kale muršendar, počinela vaš leste peskre dživipnaha.“

²⁵ A sar o Jehu dokerďa e labardi obeta, prikazinda le stražňikenge the le velitelenge: „Aven andre, murdaren len! ňiko lendar te na denašel!“ Sar len murdarde le šablęna, čhivkerde len avri. Palis gele andre svetiňa le Baaloskre chramoskri, ²⁶ ile odarik avri o sveta slupi a zlabarde len. ²⁷ Čhide tele le Baaloskro sveto slupos the leskro chramos a kerde lestar budaris, kaj phiren dži adadžives.

²⁸ Avke o Jehu zaačhaďa o lašariben le Baaloskro andro Izrael. ²⁹ Ale o Jehu na omukľa ola bini, so kerďa anglal leste o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael, hoj te

lašaren le somnakune gurumňoren andro Betel the andro Dan.

³⁰ O RAJ phenda le Jehuoske: „Tu kerdal oda, so hin mange pre dzeka, bo kerdal le Achaboskra famelijake savoro, so kamavas, vašoda tire čhave bešena pro izraeliko tronos dži andro štarto pokoleňje.“ ³¹ Ale o Jehu na dodikhelas pre oda, hoj te dolikerel cale peskre jileha o zakonos, so diňa avri o RAJ, o Del le Izraeloskro. Na visarda pes le Jeroboamoskre nalačhipnastar, savo cirdňa le Izraeliten andro binos.

Le Jehuoskro meriben

³² Andre oda časos o RAJ chudňa te odlel le Izraelitendar e phuv. O Chazael zvíťazinelas upral o Izraeloskre phuva ³³ pro vichodos le Jordanostar a le forostar Aroer paš o paňi Arnon zaila calo Gilead the Bašan, kaj bešenas o kmeňi Gad, Ruben the Menaše.

³⁴ Savore aver veci, so kerda o Jehu, the leskre víťazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

³⁵ Sar o Jehu muľa, parunde les paš leskre phure dada andre Samarija. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Joachaz. ³⁶ O Jehu kralinelas upral o Izrael andre Samarija bišuochto (28) berš.

11

E Jehošeba garuvel le Joaš

¹ Sar e Atalija, le Achazijoskri daj, dikhľa, hoj lakro čhavo hino murdardo, geľa a diňa te murdarel savore le kraliskre čhaven. ² Ča o

Joaš, o čhavo le Achazijoskro, na sas murdardo. E Jehošeba sas čhaj le kraliskri le Joramoskri a pheñ le Achazijoskri. Oj ila het pašal le kraliskre čhave le Joaš the ola džuvla, savi les delas te pijel o kolín. Anda len a garuđa andro kher pro soviben andro Chramos angle Atalija, hoj les te na murdarel. ³ E Jehošeba les šov berš garuvelas andro Chramos, medik e Atalija kralinelas upral e judsko phuv.

O Joaš hino ačhado kraliske

⁴ Andro eftato berš o rašaj o Jehojada vičinda ke peste le velitelén upral o šel, le velitelén upral le kraliskre stražnika the le velitelén upral o palaciskre stražnika. Ila len andro Chramos. Ode lenca phandla e zmluva a phendā, hoj te len vera. Palis lenge sikađa le kraliskre čhas le Joaš ⁵ a prikazinda lenge: „Rozdelinen olen, ko pro šabat stražinena pro trin partiji. Jekh partija stražinela paš le kraliskro palacis, ⁶ dujto paš e brana Sur a trito paš e brana pal o kher, kaj soven o stražnika. ⁷ Ola stražnika, saven pro šabat nane služba, mušinena te stražinel o Chramos the le kralis. ⁸ Savore likerena andro vasta o zbrañe a rozačhavana tumen pašal o kralis. Dojekh, ko kamlahas pes te dochudel ko kralis, mi merel. Džan le kraliha všadzík, kaj džala.“

⁹ O veliteľa upral o šel kerde sa avke, sar lenge phendā o Jehojada. Sako ila peskre muršen a savore avle ke leste, či sas len pro šabat služba abo na. ¹⁰ O Jehojada diña le velitelenge o kopiji the o štiti le kraliskre Davidoskre, so sas

andro Chramos. ¹¹ O stražnika pes rozačhade le zbrañenca andro vasta pašal o kralis, paš o oltaris the Chramos pal e južno the severno sera le Chramoskri.

¹² Palis o Jehojada andā avri le Joaš, thođa leske pro šero e koruna a dine leske e kraliko zmluva. Pomazinde les a ačhade kraliske. Tapčinenas a vičinenas anglal leste: „Mi dživel o kralis!“

E Atalija murdarđi

¹³ Sar e Atalija šundā e vika le stražnikendar the le manušendar, geła pal lende andro Chramos. ¹⁴ Sar ode doavla, dikhla ode te ačhel le neve kralis paš o slupos, kaj ačhelas furt o kralis. Pašal leste sas o velitelā the ola, save trubinen, a savore manuša radisalonas a trubinenas pro rohi. Akor peske e Atalija rozčhingerđa o gada a zvičindā: „Zradzinde man! Zradzinde man!“

¹⁵ O Jehojada na kamla te murdarel la Atalija andro Chramos a vašoda phendā le velitelenge: „Len la, lidžan avri le stražnikendar a murdaren dojekhes, ko la kamela te zachrañinel.“ ¹⁶ Sar la lidžanas prekal e brana, khatar o graja džan andro palacis, ode la murdarde.

O Jehojada pale phandel e zmluva le RAJEHA

¹⁷ O Jehojada kerđa, hoj o kralis the o manuša te phanden le RAJEHA zmluva, hoj ena leskre manuša. A mek phandla e zmluva maškar o kralis the manuša. ¹⁸ Androda savore manuša andral e Judsko gele andro chramos le Baaloskro a čhide les tele. Leskre oltara the o modli

phagerde a leskre rašas le Matan anglo oltara murdarde.

Palis o Jehojada ačhada stražņiken, hoj te stražinen o Chramos. ¹⁹ Ila le velitelēn upral o šel, le kraliskre stražņiken the le stražņiken andro palacis the savore manušen a jekhetane odligende le kralis andral o Chramos. Džanas leha andro palacis prekal e Stražņikengri brana. Palis o Joaš bešla pre peskro than, pro tronos. ²⁰ Savore manuša radisalonas a andro foros sas smirom, bo e Atalija sas murdardi la šablaha andro palacis.

12

O Joaš kralinel upral o Izrael

¹ Le Joašiske sas efa berš, sar ačhila kraliske. ² Chudņa te kralinel, sar sas o Jehu kralis upral o Izrael efa berš, a andro Jeruzalem kralinelas saranda (40) berš. Leskri daj e Cibja sas andral e Beer-Šeba. ³ O Joaš pal calo peskro dživipen kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, bo o rašaj o Jehojada les sikavelas. ⁴ Ale o Joaš na zničinda le modlengre thana pro lašariben a o manuša ode dureder obetinas a labarenas o kadidlos.

O love pro Chramos

⁵ O Joaš phenda le rašajenge: „Kiden avri o love le svete darendar, so sas dine prekal o Chramos: o love, so mušinenas te del, the ola, so anenas jilestar pro Chramos. ⁶ Dojekh rašaj mi anel o love, so ila olendar, kaske služinelas, hoj pes lenca te prikerel o Chramos všadzik, kaj kampil.“

⁷ Ale aňi andro bišutrito (23.) berš, sar kralinelas o Joaš, o rašaja mek na prikerde o Chramos. ⁸ Avke o kralis Joaš ke peste vičinda le anglune rašas Jehojada the savore rašajen a phučla lendar: „Soske na prikeren o Chramos? Akanastar o love na mukena prekal peste, ale dena len pro Chramos, hoj pes te prikerel.“ ⁹ O rašaja pre oda priačhile, hoj imar na kidena avri o love le manušendar a hoj na prikerena korkore o Chramos.

¹⁰ Paľis o Jehojada ila jekh truhlica, kerda upral chev a thođa la paš o oltaris pre čači sera, sar pes avel andro Chramos. Avke o rašaja, save stražinenas paš o vudar, thovkerenas andre o love, so o manuša anenas andro Chramos. ¹¹ Sar imar dikhenas, hoj e truhlica hiňi pherdžardı le lovenca, avelas le kraliskro pisaris le bare rašaha a čivenas andral e truhlica avri o love, zgenenas len a thovenas len andre gone. ¹² Paľis ola zgende love sas dine andro vasta le muršenge, save sas upral e buči pro Chramos. Avke on počinenas le muršen, save kerenas e buči pro Chramos: le tesaren, le muraren, ¹³ le kamenaren the savoro, so kampelas te prikerel pro Chramos. On mek vaš ola love cinenas o kašta, prikerde bara the savore aver veci, so kampelas, hoj te prikeren o Chramos.

¹⁴ Ale ole lovendar, so sas avrikidle andro Chramos, pes na diňa te kerel o rupune čare, o čhura, o kuča the o trubi aňi aver rupune abo šomnakune veci. ¹⁵ Ola love sas dine le muršenge, save lenca prikerenas o Chramos. ¹⁶ Ole muršendar, savenge sas dine o love, pes

na užarelas, hoj te presikaven, kaj thode o love, bo sas pačivale a počinenas le manušen, save kerenas e buči pro Chramos. ¹⁷ O love, so o manuša anenas sar obeta vaš o binos, na sas prekal o Chramos, ale ačhenas le rašajenge.

Le Joašiskro meriben

¹⁸ Akor geľa o aramejiko kralis o Chazael pro mariben pro foros Gat a zaila les. Palis kamla te džal the pro Jeruzalem. ¹⁹ Avke o kralis o Joaš skidňa savore sveta dari, so obetinde leskre phure dada, o judska kraľa o Jošafat, o Jehoram the o Achazijah. Iľa the peskre sveta dari the o somnakaj, so sas andro pokladnici, andro Chramos the andro palacis, a bičhađa oda le Chazaeloske, savo palis odgeľa pašal o Jeruzalem.

²⁰ Savore aver veci, so kerđa o Joaš, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²¹ Palis leskre služobňika pes vzburinde pro Joaš a murdarde les paš o Bet-Milo, pro drom, sar pes džal andro gav Sila. ²² Murdarde les leskre služobňika o Jozakar, la Šimeatakro čhavo, the o Jehozabad, le Šomeroskro čhavo. Sar muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Amacijah.

13

O Joachaz kralinel upral o Izrael

¹ Sar imar kralinelas andre Judsko biš the trin (23) berš o Joaš, le Achazijoskro čhavo, andre Samarija ačhila kraliske upral o Izrael

o Joachaz, le Jehuoskro čhavo. Ov kralinelas dešuefta (17) berš. ² Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos. ³ Akor o RAJ sas choľamen pro Izraeliti, a vašoda len diña pro but berš andro vasta le aramejike kraliske le Chazaeloske the leskre čhaske le Ben-Hadadoske.

⁴ Ale sar pes o Joachaz modľinelas ko RAJ, ov les šundã avri, bo dikhľa, sar o aramejiko kralis le Izraeliten trapinel. ⁵ Akor o RAJ diña le Izraeliten manušes, savo len iľa avri andral o vasta le aramejike kralistar. Palis šaj bešle andre peskre khera andro smirom avke sar angloda. ⁶ Ale na preačhile te kerel oda binos, andre savo le Izrael cirdña o Jeroboam, a andre Samarija mek furt ačhelas o slupos la Ašerakro.

⁷ O aramejiko kralis zničindã e Izraeloskri armada a uštarelas pre lende avke sar pro prachos, sar pes mareľ avri o zrnos. O Chazael mukľa le Joachazoske le Izraeloskra armadatar ča penda (50) muršen pro graja, deš maribnaskre verdana the deš ezera (10 000) slugaden.

⁸ Savore aver veci, so o Joachaz kerďa, the leskre viťazstva, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ⁹ Sar o Joachaz muľa, parunde les paš leskre phure dada andro foros Samarija. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jehoaš.

O Jehoaš kralinel upral o Izrael

¹⁰ Sar imar kralinelas tranda the efta (37) berš andre Judsko o Joaš, andro foros Samarija ačhila

kraliske upral o Izrael o Jehoaš, le Joachazoskro čhavo, a kralinelas ode dešušov (16) berš. ¹¹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

¹² Savore aver veci, so o Joaš kerđa, the leskre viťazstva upral o judsko kralis, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹³ Sar o Jehoaš muľa, parunde les andre Samarija paš leskre phure dada a pal leste ačhiľa kraliske upral o Izrael leskro čhavo o Jarobeam.

Le Elizeoskro meriben

¹⁴ Sar o Elizeus sas nasvalo pro meriben, avľa ke leste o izraeliko kralis o Jehoaš. Zarundã angle leste a phendã: „Dado miro, dado miro! O izraelika verdana the leskre murša pro graja!“

¹⁵ „Le o lukos the o šipi!“ phendã leske o Elizeus. Avke len ov iľa. ¹⁶⁻¹⁷ A mek leske phendã: „Phundrav e oblaka, so hiňi pro vichodos!“ Ov la phundradã a o Elizeus leske phendã: „Nacirde o lukos!“ Sar oda kerđa, o Elizeus peskre vasta thodã pre leskre a phendã: „Livin o šipos!“ Sar livindã, phendã: „Tu sal o šipos le RAJESKRO, saveha zvítazinela upral o Aram. Tu zňičineha calí lengri armada paš o Afek.“

¹⁸ A mek phendã: „Le ola šipi!“ Sar len o Jehoaš iľa, prikazindã leske: „Demav lenca andre phuv!“ Avke ov lenca demadã trival a preačhiľa.

¹⁹ Akor o Elizeus pre leste cholisalíľa a phendã: „Kamplã tuke lenca te demel pandžvar, abo šovar! Avke calkom zňičindãlas la aramejika

armada, ale akana zviťazineha upral lende ča trival.“

²⁰ Palis o Elizeus muľa a parunde les.

Sako berš jarone o zbujňika andral o Moab džanas andro Izrael. ²¹ Jekhvar, sar o Izraeliti parunenas varesave muršes, dikhle, hoj aven o zbujňika andral o Moab. Vašoda les čhide andre le Elizeoskro hrobos a denašle odarik het. Sar oda telos peľa pre le Elizeoskre kokala, oda mulo obdžidiľa a ušťaľa pro pindre.

O Izrael lel pale o fori le Aramejčanendar

²² Medik o Joachaz kralinelas, o aramejiko kralis Chazael na preačhelas te trapinel le Izraeliten. ²³ Ale le RAJESKE sas pharo vaš lende. Presikaďa lenge o lačhejileskeriben a visarda pes pale ke lende angle odi zmluva, so phandľa le Abrahamoha, Izakoha the Jakoboha. Dži adadžives len na kamľa te zničinel aňi te odčhivel pestar het.

²⁴ Sar muľa o aramejiko kralis o Chazael, ačhiľa pal leste kraliske leskro čhavo o Ben-Hadad.

²⁵ Avke o Jehoaš pale iľa o fori le Ben-Hadadostar, so o Chazael andro mariben iľa leskre dadestar le Joachazostar. O Jehoaš upral leste trival zviťazinda, avke pale dochudňa o izraelika fori.

14

O Amacijah kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael kralinelas dujto berš o Jehoaš, le Joachazoskro čhavo, ačhiľa kraliske andre Judsko o Amacijah, le Joašiskro čhavo.

² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhiľa

kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas bišueña (29) berš. Leskri daj e Joadan sas andral o Jeruzalem. ³ O Amacijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, ale na sas ajso sar leskro prapapus o David. Savoro kerelas avke sar leskro dad o Joaš, ⁴ ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na zničindā a o manuša pre lende mek furt obetinas a labarenas o kađidlos.

⁵ Sar imar o krališagos sas zorales andre leskre vasta, diña te murdarel peskre služobņiken, save murdarde leskre dades. ⁶ Ale lengre čhaven na diña te murdarel, bo o RAJ prikazindā andro zakonos le Mojžišoskro: „O dada našti aven murdarde vaš o binos, so kerde lengre čhave, aņi o čhave vaš o bini le dadengre, ale sako mi merel vaš peskro binos.“

⁷ O Amacijah andre Londi dolina murdarđa deš ezera (10 000) edomike slugaden. Andro mariben zaila o foros Sela. Palis ole foros diña nevo nav Jokteel a dži adadžives pes avke vičinel.

⁸ Andre jekh džives o Amacijah bičhađa peskre muršen, hoj te phenen le izraelike kraliske Jehoašoske: „Av pro mariben, dikhaha, ko hin amendar zoraleder!“

⁹ Ale o Jehoaš leske odphenda: „O bodlakos andro Libanon diña te phenel le zorale libanoņike cedroske: ‚De tira čha mire čhaske romņake.‘ A ipen akor o dzivo džviros avla pal o verchos a uštarda pro bodlakos! ¹⁰ Gondolines tuke, hoj sal zoralo, bo zvíťazindāl upral o Edom. Oslavin tiro víťazstvo, ale ačh khere! Soske pre

tu kames te anel e pohroma? Kames te perel tu a the e Judsko tuha?“

¹¹ Ale o judsko kralis Amacijah les na šunđa, vašoda o izraeliko kralis Jehoaš geľa pre leste pro mariben paš o Bet-Šemeš andre Judsko.

¹² O Izrael zvitazinda upral e Judsko a savore lengre slugada denašenas khere. ¹³ Avke paš

o Bet-Šemeš o Jehoaš zaila le judske kralis Amacijah, le Joašiskre čhas, le Achazijoskre vnukos. Palis geľa andro Jeruzalem a čhida tele o muri le foroskre pašal e Efrajimiko brana dži paš e Rohoskri brana, ajse duj šel (200) metri.

¹⁴ Iľa odarik savoro somnakaj, rup the savore vzacna veci, so arakhle andro Chramos the andro pokladni le palaciskre, a the le rukojemniken a geľa pale andre Samarija.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Jehoaš, leskre vitazstva the oda, sar pes marelas le judske kraliha, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ¹⁶ Sar muľa o Jehoaš, parunde les andro foros Samarija paš o izraelika kraľa. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jarobeam.

O Amacijah murdardo

¹⁷ O judsko kralis Amacijah, le Joašiskro čhavo, dživelas mek dešupandž (15) berš, sar muľa o izraeliko kralis Jehoaš, o čhavo le Joachazoskro.

¹⁸ Savore aver veci, so kerđa o Amacijah, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

¹⁹ Sar pes pre leste andro Jeruzalem počoral dovakerde, hoj les murdarena, ov denašla andro Lachiš. Ale on pal leste bičhade muršen, save les ode murdarde. ²⁰ Avke les odarik ande andro

Jeruzalem pro graja a parunde les andro Foros le Davidoskro paš leskre phure dada.

²¹ Akor savore manuša andral e Judsko ile le Azarijah* a ačhade les kraliske vaš leskro dad Amacijah. Sas leske ča dešušov (16) berš. ²² Sar muľa leskro dad, o Azarijah dochudňa pale o foros Elat a pale les budinda avri.

O Jarobeam kralinel upral o Izrael

²³ Sar o Amacijah, le Joašiskro čhavo, kralinelas upral e Judsko dešupandž berš, ačhila kraliske upral o Izrael o Jarobeam, le Jehoašoskro čhavo, a kralinelas andro foros Samarija saranda the jekh (41) berš. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdňa le Izrael andro binos. ²⁵ O Jarobeam dochudňa prekal o Izrael pale o phuva le Lebo-Chamatostar dži paš o moros andre Araba†. Oda sas avke, sar o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenda prekal peskro služobňikos the prorokos Jonaš andral o Gat-Chefer, savo sas le Amitajoskro čhavo.

²⁶ O RAJ dikhľa, andre savo baro pharipen hine savore Izraeliti, či o otroka abo o slobodna. Na sas ode ňiko, ko len cirdňahas avri andral o pharipen. ²⁷ Ale o RAJ na kamľa calkom te khosel le Izraeliten tele pal kadi phuv, ale zachraňinda len prekal o kralis Jarobeam.

²⁸ Savore aver veci, so kerďa o Jarobeam, leskre viťazstva the oda, sar pes marelas a sar

* **14:21** 14,21 O kralis Azarijah hin the o kralis Uzias. † **14:25** 14,25 Oda hin adadžives o Mulo moros.

dochudna pale o fori Damašek the o Chamat prekal o Izrael, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro. ²⁹ Sar o Jarobeam muła, parunde les paš leskre phure dada, paš o izraelika krala. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Zecharijah.

15

O Azarijah kralinel upral e Judsko

¹ Andro bišueftato (27.) berš, sar kralinelas o Jarobeam andro Izrael, andre Judsko ačhila kraliske o Azarijah*, o čhavo le Amacijoskro.

² Sas leske dešušov (16) berš, sar ačhila kraliske, a penda the duj (52) berš kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Jecholija andral o Jeruzalem. ³ O Azarijah kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Amacijah. ⁴ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen, a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos.

⁵ Palis o RAJ le Azarijah avke dukhađa le nasvalibnaha, hoj sas malomocno dži andre oda džives, medik na muła. Ov bešelaskorkoro andre jekh kher, vašoda leskro čhavo o Jotam sas ačhado upral o palacis a lidžalas le manušen andre odi phuv.

⁶ Savore aver veci, so kerđa o Azarijah, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁷ Sar o Azarijah muła, parunde les paš leskre phure dada andro Foroš le Davidoskro. Pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Jotam.

* **15:1** 15,1 O kralis Azarijah hin the o kralis Uziaš.

O Zechariah kralinel upral o Izrael

⁸ Sar kralinelas andre Judsko o Azarijah tranda the ochto (38) berš, ačhila kraliske upral o Izrael o Zecharijah, o čhavo le Jarobeamoskro. Ov kralinelas andro foros Samarija šov čhon.

⁹ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskre dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

¹⁰ O Šalum, le Jabešoskro čhavo, pes počoral dovakerđa pro Zechariah a murdarđa les anglo manuša. Avke ov pal leste ačhila kraliske.

¹¹ Savore aver veci, so kerđa o Zecharijah, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

¹² Avke le RAJESKRO lav, so phendã pal o kralis Jehu, pes the ačhila: „Tire čhave bešena pro izraeliko tronos džı andro štarto pokoleñje.“

O Šalum kralinel upral o Izrael

¹³ Sar andre Judsko kralinelas o Uziaš tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačhila kraliske o Šalum, le Jabešoskro čhavo, a kralinelas andro foros Samarija jekh čhon. ¹⁴ Palis o Menachem, le Gadioskro čhavo, gela andral e Tirca andre Samarija, murdarđa le Šalum a ačhila pal leste kraliske.

¹⁵ Savore aver veci, so kerđa o Šalum, the sar kerđa e vzbura, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

¹⁶ Andre oda časos, sar o Menachem džalal andral e Tirca, zničindã o foros Tapuach the o gava pašal, bo ola manuša na kamle te phundravel o foroskre brani. Avke murdarđa

savoren andro Tapuach a le khabne džuvlen rozčhingerða.

O Menachem kralinel upral o Izrael

¹⁷ Sar andre Judsko kralinelas o Uziaš tranda the eña (39) berš, andro Izrael ačhiła kraliske o Menachem, le Gadioskro čavo. Kralinelas deš berš andro foros Samarija. ¹⁸ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a medik kralinelas, na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

¹⁹ Sar avľa andro Izrael o asiriko kralis Tiglat-Pileser†, o Menachem les diña tranda the štar (34) toni rup, hoj leske te pomožinel zoraleder te dolikerel o krališagos. ²⁰ Avke o Menachem ispidelas pro barvale Izraeliti, hoj dojekh lendar te počinel penda (50) rupune, a diña oda le asirike kraliske. Palis o asiriko kralis gela het andral odi phuv.

²¹ Savore aver veci, so kerða o Menachem, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

²² Sar o Menachem muľa, ačhiła kraliske leskro čavo o Pekachiah.

O Pekachiah kralinel upral o Izrael

²³ Sar andre Judsko kralinelas penda (50) berš o Azarijah, andre Samarija pro duj berš ačhiła kraliske upral o Izrael o Pekachiah, le Menachemoskro čavo. ²⁴ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskre dada a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čavo,

† 15:19 15,19 Oda hin o Pul.

savo cirdña le Izrael andro binos. ²⁵ O Pekach, le Remalijoskro čhavo, pes počoral dovakerđa le penda (50) muršenca andral o Gilead pro Pekachiah a murdardã les‡ andre palaciskri veža andre Samarija. Avke pal leste ačhila kraliske.

²⁶ Savore aver veci, so o Pekachiah kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Pekach kralinel upral o Izrael

²⁷ Sar imar andre Judsko kralinelas o Azarijah penda the duj (52) berš, andro Izrael ačhila kraliske o Pekach, le Remalijoskro čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija biš (20) berš.

²⁸ Kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, a na preačhelas te kerel ola bini, so kerelas o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos.

²⁹ Sar sas andro Izrael kralis o Pekach, avla ode o asiriko kralis Tiglat-Pileser a zaila peske o fori Ijon, Abel-Bet-Maacha, Janoach, Kedeš the Chacor a o phuva Gilead the Galileja, oda hin cali phuv Naftali. A le manušen odarik odligenda andre Asirija. ³⁰ Andro bišto (20.) berš, sar kralinelas le Uziašoskro čhavo Jotam, le Eloskro čhavo o Hošea pes vzburinda pro Pekach a murdardã les. Sar o Hošea les murdardã, ačhila pal leste kraliske.

³¹ Savore aver veci, so kerđa o Pekach, hin pisimen andro Zvitkos le izraelike kralengro.

O Jotam kralinel upral e Judsko

³² Sar andro Izrael kralinelas o Pekach, le Remalijoskro čhavo, dujto berš, andre Judsko

‡ 15:25 15,25 E hebrejiko čhib: the le Argoboha the le Arjoha.

ačila kraliske o Jotam, le Uziašoskro čhavo. ³³ Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov berš. Leskri daj sas e Jeruša, le Cadokoskri čhaj. ³⁴ O Jotam kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar leskro dad o Uziaš. ³⁵ Ale o thana, kaj lašarenas le modlen, na sas zničimen a o manuša pre lende mek furt obetinenas a labarenas o kadidlos. O Jotam ačhađa the e Upruňi brana andro Chramos.

³⁶ Savore aver veci, so kerđa o Jotam, hin pisi-men andro Zvitkos le judske kralengro. ³⁷ Andre ola dživesa o RAJ ešebnovar bičhađa pre Judsko le aramejike kralis Recin the le izraelike kralis Pekach. ³⁸ Sar o Jotam muľa, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro. Pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Achaz.

16

O Achaz kralinel upral e Judsko

¹ Sar andro Izrael o Pekach, le Remalijoskro čhavo, kralinelas dešueftato (17.) berš, andre Judsko ačila kraliske o Achaz, le Jotamoskro čhavo. ² Le Achazoske sas biš (20) berš, sar ačila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas dešušov (16) berš. O Achaz na kerelas avke sar leskro prapapus o David, ale kerelas oda, so na sas le RAJESKE, leskre Devleske, pre dzeka. ³ Bo kerelas avke sar o izraelika krala anglal leste. Peskre čhas zlabardđa sar obeta le modlenge avke, sar kerenas o narodi, saven o RAJ tradňa avri anglal o Izraeliti. ⁴ O kadidlos obetinelas

tel dojekh zeleno stromos, pro brehi the pro uče thana, kaj lašarenas le modlen.

⁵ Paľis o aramejiko kralis Recin le izraelike kraliha Pekachoha gele pro mariben pro Jeruzalem a rozačhade pes pašal leste, ale na domarde les. ⁶ Andre oda časos o aramejiko kralis peske zaiľa o foros Elat a le judske manušen odarik tradňa het. Paľis avľe o Edomčana andro Elat te bešel a hine ode dži adadžives.

⁷ Akor o Achaz bičhada muršen ko asiriko kralis Tiglat-Pileser, hoj leske te phenen: „Me som tiro čhavo the služobňikos. Av, zachraňin man andral o vasta le izraelike the aramejike kralendar, save pes pre ma ačhade.“ ⁸ O Achaz iľa o somnakaj the o rup, so sas andro Chramos the andro pokladňi le palaciskre, a bičhada oda sar daros le asirike kraliske. ⁹ O asiriko kralis les šunda, geľa peskre slugadenca pro Damašek a domarda les. Le manušen zaiľa, thoda len andro foros Kir a le kralis Recin murdarda.

¹⁰ Sar o Achaz geľa andro Damašek, hoj pes te zdžal le asirike kraliha, dikhľa ode oltaris. Akor bičhada le rašaske le Urijoske obrazis, sar dičhol avri oda oltaris a the sar hino ačhado. ¹¹ Avke o Urijah ačhada ajso oltaris sar oda, so sas andro Damašek a pal savo leske bičhada o Achaz obrazis. O Urijah les dokerđa mek angloda, sar o Achaz avľa andral o Damašek. ¹² Sar avľa pale a dikhľa oda oltaris, geľa paše a obetinda ode ¹³ e labardi the e chabeneskri obeta. Čhorda pre leste avri e molakri obeta a pokropinda o oltaris le rateha le smiromoskre obetendar. ¹⁴ Avke o bronzuno oltaris, so sas

maškar o nevo oltaris the o Chramos, odligenda pre severno sera le neve oltaristar.

¹⁵ Palis o kralis Achaz prikazinda le Urijoske: „Pre oda baro oltaris obetineha e tosaraskri labardi obeta, e račakri chabeneskri obeta the e labardi obeta le kraliskri la chabeneskra obetaha. Obetineha ode the o labarde obeti, so anena o manuša, o chabeneskre obeti the o molakre obeti a savoro rat le labarde the avre obetendar čhor avri pro baro oltaris. O bronzuno oltaris mange ela pre oda, sar man kamava vareso te dodžanel.“ ¹⁶ O rašaj Urijah kerda sa avke, sar leske prikazinda o kralis Achaz.

¹⁷ Palis o Achaz rozkidna o bronzune vožikici le nadrženca, so sas paš o Chramos. Ila tele o nadrži the o blachi pal lengre seri. E kanta le pañeha, so sas thodi upral o bronzune biki, odlila a thoda pre baruñi dlažba. ¹⁸ The o stanos, kaj pro šabat lašarenas le RAJES, ila tele a o vudar, khatar džanas o krala andro Chramos, zaphandla. Ov oda savoro kerelas, hoj te el pre dzeka le asirike kraliske.

¹⁹ Savore aver veci, so kerda o Achaz, hin pisi-men andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁰ Sar o Achaz mula, parunde les paš leskre phure dada andro Foros le Davidoskro a pal leste ačila kraliske leskro čhavo o Chizkija*.

17

O Hošea, posledno kralis upral o Izrael

* **16:20** 16,20 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

¹ Andre dešudujto (12.) berš, sar andre Judsko kralinelas o Achaz, upral o Izrael ačhiła kraliske o Hošea, le Eloskro čhavo. Ov kralinelas andro foros Samarija eña berš. ² Kerelas nalačhipen anglo RAJ, ale na avke sar o izraelika krala, save sas anglal leste.

³ Palis o asiriko kralis Šalmaneser geła pro mariben pro Hošea. O Hošea pes leske zdiña a mušinelas leske te počinkerel o dañe. ⁴ Ale o Šalmaneser pes dodžanła, hoj o Hošea bičhađa le muršen andro Egipt ko kralis, savo pes vičinelas So. A dodžanła pes the oda, hoj leske preačhiła te počinel o dañe, avke sar oda kerelas sako berš. Avke les diña o Šalmaneser te chudel a te phandel andre bertena.

E Samarija hiñi zničimen a o Izraeliti ligende andre Asirija

⁵ Palis o asiriko kralis džalas pre cali Izraeloskri phuv, doavła paš e Samarija a sas pašal late rozačhado trin berš. ⁶ Sar kralinelas o Hošea eñato berš, domarda o asiriko kralis e Samarija. Zaila le Izraeliten a odligenda len andre Asirija. Thođa len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o pañi Gozan the andro Medska fori.

⁷ Kada pes ačhiła vašoda, bo o Izraeliti kerenas o bini anglo RAJ, peskro Del, savo len ila avri andral o Egipt the andral o vasta le Faraonoskre. O Izraeliti lašarenas avre devlen ⁸ a kerenas avke sar o narodi, saven o RAJ tradłła avri anglal lende, a likerenas ola tradiciji, so chudle te kerel o izraelika krala. ⁹ O Izraeliti kerenas počoral

ajse veci, so na sas pre dzeka le RAJESKE, lengre Devleske. Ačhavenas o modlengre thana pro lašariben andre savore peskre fori, le stražne vežendar dži paš o baro ohradzimen foros. ¹⁰ Pre dojekh učo brehos the tel dojekh zeleno stromos ačhavenas la Ašerake o oltara the o slupi. ¹¹ Pre dojekh modlengro than pro lašariben labarenas o kadidlos avke sar the o narodi, saven o RAJ anglal lende tradľa avri. Kerenas o nalače veci a aleha pre peste anenas le RAJESKRI choli. ¹² Lašarenas avre devlen, kajte lenge o RAJ prikazinda, hoj ada te na keren. ¹³ O RAJ prevakerelas prekal savore peskre proroka ko Izrael the ke Judsko: „Visaren tumen tumare nalače dromendar a dolikeren mire prikazaňja the mire prikazi, so hine pisimen andre calo zakonos, so diňom tumare dadenge a so tumenge bičhadom prekal mire služobňika prekal o pro-roka.“

¹⁴ Ale on les na šunenas a na denas peske te phenel avke sar the lengre dada, save na pačanas le RAJESKE, peskre Devleske. ¹⁵ Odčhide pestar leskro zakonos the e zmluva, so phandľa lengre dadenca, a na šunenas les, kajte lenge dovakerelas. On lašarenas le modlen, save na sas pre ňisoste, a aleha ačhile the on pre ňisoste. Likerenas pes pal o tradiciji le narodengre, save sas pašal lende, kajte lenge o RAJ prikazinda, hoj te na keren avke sar aver narodi.

¹⁶ Omukle savore prikazaňja le RAJESKRE, peskre Devleskre, a kerde peske duje somnakune gurunňoren the slupi la Ašerake a bandonas angle savore čercheňa pro ňebos a služinenas

le Baaloske. ¹⁷ Peskre muršoren the čhajoren obetinas sar labarde obeti avre devlence. Vražinas a čarinas a avke pes calkom oddine te kerel oda, so hin nalačo andro jakha le RAJESKRE, a aleha les cholarenas.

¹⁸ Avke o RAJ igen cholisalila pro Izrael a odčida les pestar a ačila ča o kmeños Juda. ¹⁹ Ale aňi o kmeños Juda na dolikerelas o prikazaňja le RAJESKRE, peskre Devleskre, ale the on kerenas oda, so kerelas o Izrael. ²⁰ Vašoda pestar o RAJ odčida calo izraeliko narodos, pokorinda len a diňa andro vasta le zbujňikenge, medik len pestar na tradla het.

²¹ Sar o RAJ oddelinda le Izrael le Judastar*, ačhade peske o Izraeliti kraliske le Jeroboam, le Nebatoskre čhas. Ale o Jeroboam odlila le Izraeliten le RAJESTAR a cirdňa len andro baro binos. ²² O Izraeliti kerenas savore bini, so kerelas o Jeroboam, a na omukle len, ²³ medik o RAJ len pestar na odčida, avke sar angloda phenda prekal peskre služobňika prekal o pro-roka. Vašoda o Izraeliti sas zaile a odligende andre Asirija a ode hine dži adadžives.

O manuša andral aver narodi džan te bešel andre Samarija

²⁴ O asiriko kralis anda le manušen andral o fori Babilon, Kuta, Ava, Chamat the Sefarvajim a thođa len te bešel andro samarijika fori vaš o Izraeliti. On zaile e Samarija a chudle te dživel andre lengre fori. ²⁵ Sar ode ešebnovar chudle te bešel, na lašarenas le RAJES, a vašoda o RAJ pre

* **17:21** 17,21 E hebrejiko čhib: le Davidoskre kherestar

lende bičhađa le leven, save len murdarenas.
²⁶ Akor o manuša andral oda foros phende le asirike kraliske: „O narodi, saven andal te bešel andro samarijika fori, na prindžaren o zakonos le Devleskro ola phuvakro, vašoda ov pre lende bičhađa le leven a on len murdaren.“

²⁷ Akor o kralis prikazinda: „Len ode jekhe rašas, saves odarik andan kade. Mi džal ode te bešel a mi sikavel len, so lendar kamel o Del andre odi phuv.“ ²⁸ Avke ode geľa jekh rašaj, savo sas zailo andral e Samarija. Bešelas andro Betel a sikavelas len, sar te lašarel le RAJES.

²⁹ Ale dojekh narodos peske kerđa peskre devlen a thode len andre ola sveta thana, save angloda ačhade o manuša andral e Samarija. Dojekh narodos oda kerelas andre oda foros, kaj bešelas. ³⁰ O Babilončana peske kerde le devles Sukot-Benot, o Kušana le Nergal a o Chamašana le Ašimas. ³¹ O Avičana kerde le Nibchaz the le Tartak a o Sefarvajimčana obetinas peskre čhaven sar labardi obeta le devleng Adramelech the Anamelech. ³² A kajte lašarenas le RAJES, kidle peske avri rašajen a ačhade len, hoj te služinen le modleng pre ola thana. On ode obetinas peskre devleng. ³³ Le RAJES lašarenas, ale služinenas the peskre devleng pal o tradiciji ole narodengre, khatar sas odligende andre odi phuv.

³⁴ Dži adadžives oda keren avke, sar kerenas angloda. Le RAJES na lašaren aňi pes na likerem pal oda, so hin pisimen a avridino, aňi pal o zakonos, aňi pal o prikazaňja, save o RAJ diňa le Jakoboskre čhavage, saves diňa nav Izrael. ³⁵ O

RAJ lenca phandľa zmluva a prikazindä lenge: „Ma lašaren avre devlen, aňi ma bandon anglal lende, ma služinen lenge a aňi ma obetinen. ³⁶ Ale lašaren man, tumare RAJES, savo tumen iľa avri andral o Egipt peskre vasteha the bara zoraha. Ča mange obetinen a anglal ma bandon. ³⁷ Furt dolikeren mire lava, prikazi, zakoni the prikazaňja, so tumenge pisindom, a avre devlen ma lašaren. ³⁸ Ma bisteren pre zmluva, so tumenca phandľom, a avre devlen ma lašaren. ³⁹ Ale lašaren ča man, le RAJES, tumare Devles. Me tumen lava avri andral o vasta savore tumare nepřijatelengre.“

⁴⁰ Ale on les na šunde a kerenas pal peskre tradiciji. ⁴¹ Kala narodi lašarenas le RAJES, ale služinenas the peskre avrirezimen devlengre. Dži adadžives lengre čhave the lengre vnuki keren avke sar lengre dada.

18

O Chizkija kralinel upral e Judsko

¹ Sar kralinelas andro Izrael trito berš o Hošea, le Eloskro čhavo, andre Judsko ačhila kraliske o Chizkija, le Achazoskro čhavo. ² Sas leske bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a andro Jeruzalem kralinelas bišueňa (29) berš. Leskri daj sas e Abija, le Zecharijoskri čhaj. ³ Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro prapapus o David. ⁴ Zničindä o thana, pre save lašarenas le modlen, sphagerďa o sveta slupi, čhindä tele la Ašerakre slupi a rozphagerďa the le bronzune sapes Nechuštan,

saves kerda o Mojžiš, bo dži akor o Izraeliti leske labarenas o kadidlos.

⁵ O Chizkija pačalas le RAJESKE, le Izraeloskre Devleske. Ńiko le judske kralendar na sas ajsa sar ov, aňi angle leste aňi pal leste. ⁶ Ov sas pačivalo le RAJESKE, šunelas les andre savoreste a dolikerelas dojekh prikazaňje, so o RAJ diňa le Mojžišoske. ⁷ O RAJ sas le Chizkijoha, a vašoda les sas bach andre savoreste, so kerelas. Ov pes vzburiňđa pro asiriko kralis a na poddiňa pes leske. ⁸ Ov domarda le Filištincen dži ko foros Gaza the leskre phuva - le cikne gavendar dži ko bare ohradzimen fori.

⁹ Sar o Chizkija* andre Judsko kralinelas štarto berš a sar andro Izrael kralinelas o Hošea eftato berš, o asiriko kralis o Šalmaneser geľa pre Samarija a rozačhada pes pašal late. ¹⁰ Pal o trin berš la domarda. Avke e Samarija sas zňičimen andro šovto berš, sar kralinelas o Chizkija a sar andro Izrael kralinelas eňato berš o Hošea. ¹¹ Palis o asiriko kralis odligenda le Izraeliten andre Asirija a thoda len te bešel andro foros Chalach, andro Chabor paš o paňi Gozan the andro medska fori. ¹² Oda pes ačhila, bo na šunenas le RAJES, peskre Devles, a na dolikerenas leskri zmluva aňi o prikazaňja, so len diňa le RAJESKRO služobňikos o Mojžiš; na kerenas pal oda, so phenda.

O Sancherib džal pre Judsko

¹³ Sar kralinelas o Chizkija dešuštara (14) berš, avľa o Sancherib o asiriko kralis pro mariben

* **18:9** 18,9 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

pre savore judska ohradzimen fori a zaila len. ¹⁴ Avke o Chizkija diña te phenel le asirike kraliske andro Lachiš: „Kerđom namištes. Mangav tut, ma mar tut manca. Kerava savoro, so mandar mangeha.“ Akor o asiriko kralis leske phenda: „Bičhav mange 10 000 kili rup the 1 000 kili somnakaj.“ ¹⁵ Palis o Chizkija diña leske savoro rup the savoro, so arakhla andro Chramos the andro pokladni le palaciskre.

¹⁶ The pal o chramoskro vudar the pal e zarubna ila tele o somnakaj, saveha len korkoro obthoda, a diña le asirike kraliske.

¹⁷ Akor o asiriko kralis bičhada andral o Lachiš ko Chizkija andro Jeruzalem peskre nekbareder velitelis, le nekbareder uradnikos the le velitelis Rabšake la armadaha. Sar avle ko Jeruzalem, zaačhile pro drom pre oda than, kaj kerenas o lepedi paš o žlabos, andre savo avelas o pañi andral e upruñi nadrža. ¹⁸ A vičinenas ke peste le kralis le Chizkija, ale gele paš lende o Eljakim, le Chilkijoskro čhavo, savo lidžalas o palacis, o pisaris Šebna the o uradnikos Joach, le Asafoskro čhavo.

¹⁹ Akor o velitelis Rabšake lenge phenda: „Džan a phenen le Chizkijoske:

Kada phenel o baro kralis Sancherib: Pre soste tut avke zmukes, hoj tut na daras?

²⁰ Gondolines tuke, hoj ča o lava the e gođi tuke stačinel te zvitazinel andro mariben? Pre kaste tut mukes, hoj tut mange ačhaves?

²¹ Dikh, tu pes mukes pro Egipt, pre odi prephagi trstina, savi predžubinel o vast oleske, ko pes pre late oprinel. Ajso hin o

Faraonos, o egiptsko kralis, ke savorende, ko pes pre leste muken! ²² Te mange phenena: ‚Amen pes mukas pro RAJ, pre amaro Del.‘ Či oda nane o Del, saveskre uče thana pro lašariben the oltara čida tele o Chizkija, a palis phenda le manušenge andre Judsko the andro Jeruzalem: ‚Lašaren le Devles ča angle kada oltaris‘?

²³ Av akana a dovaker tut mire rajeha, le asirike kraliha, a me tut dava 2 000 grajen. Šaj stradeha tuke ajci jazdcen? ²⁴ Mukes tut pro Egipt, hoj tuke bičhavela o verdana the le jazdcen pre pomoca, ale on našti odmarena aňi le nekciknedere velitelis andral mire kraliskri armada. ²⁵ Či oda mange na prikazinda o RAJ, hoj te avav pre kada than a te zničinar les? Se o RAJ mange phenda: ‚Dža andre kadi phuv a zničinar la!‘ “

²⁶ Akor o Eljakim, o Šebna the o Joach phende le veliteliske Rabšakoske: „Mangas tut, vaker tire služobnikenca andre aramejiko čhib, bo amen avke achaluvas! Ma vaker amenca andre amari hebrejiko† čhib anglo manuša, so hine pro hradbi.“

²⁷ O Rabšake lenge odphenda: „Či man miro kralis bičhada te vakerel kala lava ča tumare kraliske the tumenge? A či na the le manušenge, so bešen pre kada muro. Bo the on the tumen chana tumare vikali a pijena tumare mutera.“

²⁸ Palis o Rabšake uštifa a vičinelas andre hebrejiko čhib: „Šunen, so phenel o baro asiriko

† **18:26** 18,26 Oda hin e judsko čhib.

kralis! ²⁹ Ma den tumen te klaminel le Chizkijoske, bo ov tumen našti cirdela avri andral mire vasta. ³⁰ A ma den tumen leske aňi te prevakerel, hoj tumen te muken pro RAJ oleha, hoj phenel: ‚O RAJ amen zachraňinela a kada foros na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘

³¹ Ma ŝunen le Chizkija, bo kavke phenel o asiriko kralis: Aven avri, podden tumen mange a ela tumenge miŝtes! A sako tumendar chala pal peskro viňčis the figovňikos a pijela o paňi andral peskri chaňig, ³² medik na avava pal tumende a na lava tumen andre ajsi phuv sar the tumari; andre phuv, kaj hin e pŝeňica the e mol; andre phuv, kaj hin o maro the o viňici, kaj hin olivi, olejos the medos. Kiden tumenge avri o dživipen a na o meriben!

Ma ŝunen le Chizkija, bo tumen diliňarel andre kale lavenca: ‚O RAJ amen zachraňinela.‘

³³ Či ŝaj varesavo del le narodengro cirdňa avri lengri phuv andral o vasta le asirike kraliskre?

³⁴ Kaj hine o devla andral o Chamat the Arpad? Kaj o devla andral o Sefarvajim, Hena the Iva? Či ŝaj cirdle avri la Samarija andral mire vasta?

³⁵ Savo del savore kale devlendar andral kala phuva ŝaj zachraňinda lengri phuv andral mire vasta? Akor soske tuke gondolines, hoj o RAJ zachraňinela o Jeruzalem mire vastendar?“

³⁶ Ale o manuŝa sas čhit a na phende pre oda nič, bo o Chizkija lenge prikazinda: „Ma odphenen leske aňi lav.“

³⁷ Palis o Eljakim, o Ŝebna the o Joach avle andro čhingerde gada ko Chizkija a phende leske savoro, so vakerelas o veliteľis Rabŝake.

19

O Chizkija phučel le Izajašistar

¹ Sar oda šundā o kralis o Chizkija*, čhingerda pre peste o gada, urda pes andro gada le gonestar a geła andro Chramos le RAJESKRO. ² Akor bičhađa le Eljakim, savo lidžalas o palacis, le pisaris Šebna the le phuredere rašajen ko pro-rokos Izajaš, ko čhavo le Amosokro. Urde pes andro gada le gonestar, gele pal leste ³ a phende leske: „Kada phenel o Chizkija: ‚Adadžives hin o džives le pharipnaskro, dophenen amenge a ponižinen amen. Sam sar e džuvli, savi kamel te anel pro svetos le čhavoren, ale hiñi igen slabo te ločhol. ⁴ O asiriko kralis bičhađa peskre velitelis le Rabšake, hoj te vakerel namištes pro džido Del. Mi šunel o RAJ, tiro Del, savore kala nalache lava a mi marel oles, ko kavke vakerel. Vašoda modlin tut ko Del vaš amare manuša, save mek ačhile te dživel.‘ “

⁵ Sar avle o služobnika le kraliskre ko Izajaš, ⁶ ov lenge phenda: „Phenen tumare kraliske, hoj o RAJ phenel kada: ‚Ma dara tut olestar, so šundal, ole lavender, savenca pre ma namištes vakerenas o služobnika, saven bičhađa o asiriko kralis. ⁷ Dikh, me kerava, hoj te šunel o nalacho hiros, a vašoda džala pale andre peskri phuv, kaj les dava te murdarel la šablaha.‘ “

O Asirčana pale dovakeren le Chizkijoske

* **19:1** 19,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

⁸ Palis pes o Rabšake došundā, hoj o asiriko kralis geła het andral o Lachiš. A sar avla pale, arakhla le kralis te marel pes andro foros Libna.

⁹ O asiriko kralis Sancherib pes dodžanla, hoj o kralis Tirhaka andral o Kuš avel pre leste pro mariben. Akor pale bičhađa o asiriko kralis le poslen ko judsko kralis Chizkija le lavenca:

¹⁰ „Phenen le judske kraliske le Chizkijoske kada: Te na tuha thovel avri tiro Del, pre savo tut mukes, oleha, hoj tuke phenel: ‚O Jeruzalem na ela dino andro vasta le asirike kraliske.‘

¹¹ Se tu šundal, so kerde o asirika kraľa savore phuvenca. Amare armadi len calkom zničinde. Gondolines tuke, hoj tu aveha zachrañimen?

¹² Mire dada zničinde o fori Gozan, Charan the Recef a murdarde le manušen andral o Eden, save bešenas andro Telasar. Či len šaj zachrañinde lengre devla? ¹³ Kaj hino o kralis andral o foros Chamat? Kaj o kralis andral o Arpad? A kaj hine o kraľa andral o Sefarvajim, Hena the Iva?“

O kralis Chizkija pes modlinel

¹⁴ O Chizkija iła le poslendar o lil a pregenda les. Palis geła andro Chramos a phundrađa les anglo RAJ. ¹⁵ A chudña pes kavke te modlinel ko RAJ: „Ó, RAJEJA, Devla le Izraeloskro, savo bešes pro tronos maškar o cherubi! Tu jekh sal Del upral savore krališagi, so hine pre kadi phuv. Tu kerđal o ņebos the e phuv. ¹⁶ Prithov tiro kan, RAJEJA, a šun! Phundrav tire jakha a dikh! Šun o lava le Sancheriboskre, savenca asal le džide Devlestar. ¹⁷ Hin čačo, ó, RAJEJA, hoj

o kraľa andral e Asirija zničinde o narodi the lengre phuva ¹⁸ a lengre devlen čhide te labol andre jag. Bo on na sas devla, ale ča kašt the bar, e buči le manušengre vastengri. Vašoda len šaj zničinde. ¹⁹ Ale akana, RAJEJA, Devla amaro, mangav tut, zachrašin amen andral leskre vasta, hoj savore krališagi pre phuv te sprindžaren, hoj ča tu jekh, RAJEJA, sal Del.“

O RAJ odphenel le Chizkijoske

²⁰ Akor o Izajaš, le Amosokro čhavo, diňa te phenel le Chizkijoske: „Kada phenel o RAJ, o Del le Izraelokro: ‚Šundom avri tiro mangipen, so vakerehas pal o asiriko kralis Sancherib.‘ ²¹ Kada hin o lav, so leske phenel o RAJ:

‚E pačivali čhaj le Sionoskri

tutar asal a tele tut dikhel.

E čhaj le Jeruzalemoskri

pal tu kivinel le šereha, sar adarik denašes.

²² Pre kaste vakerehas namištes?

Kastar asahas?

Pre kaste hazdehas upre o hangos?

Pre kaste hazdehas o barikane jakha?

Pro Sveto RAJ le Izraelokro!?

²³ Bičhaďal tire sluhen te asal le Rajestar a te phenel:

‚Mire pherdo verdanenca geľom upre

pro nekbareder verchi,

pro thana, so hine nekdureder andro Libanon.

Ode čhindom tele leskre uče cedri the o šukar sosni.

Dochudňom man pre leskre nekučeder špici,

andre leskro husto veš.

24 Andro cudza phuva kopalindom avri o
chañiga

a pilom andral o pañi.

Mire pindrenca šučardom avri
savore paña andro Egipt.“

25 Tu, Sancheribona, pal oda na šundal?

Me ada pripravinavas čirlastar,

anglo but berš oda diñom avri,

a akana kerav, hoj pes oda te ačhel.

Me tut diñom zor, hoj te zničines o ohradzimen
fori,

hoj lendar te na ačhel nič, ča kopa bara.

26 Le manušen, save andre bešenas,
na sas nisavi zor, izdranas a ladžanas pes.

Sas ajse slaba sar o rastlinici pre maľa,

sar e zeleno čarori, sar e čarori pro pados,

so šučol avri sigeder, sar barol.

27 Ale me pal tu džanav savoro,

džanav, kana džas avri a kana aves andre.

Džanav the pal oda,

savi bari choli pre ma chas.

28 Vašoda, hoj pre ma cholisalilal

a tiro barikañiben doavla andre mire kana,

thovava tuke andro nakh e trastuñi obručka

a andro muj o grastano zubadlos.

Visarava tut pale ole dromeha,

khatar avlal.

29 Kada tuke ela o znañenje, Chizkija: Andre
kada berš chana ča oda, so barola avri korkoro
pestar, a aver berš chana oda, so mek pale barola
olestar. Ale pro trito berš sadzinen a skiden
upre, sadzinen o viñici a chan lengro ovocje.

30 Ola, ko mek ačhena te dživel andral o judsko

krališagos, mukena pale o koreña tele andre phuv a upre anena o ovocje. ³¹ Bo ola, ko ačhile te dživel, avena avri andral o Jeruzalem; ola, ko predžidile, pal o verchos Sion. Kada pes ačhela, bo o Nekzoraleder RAJ oda igen kamel te kerel.

³² Vašoda o RAJ phenel pal o asiriko krališ kada: „Andre kada foros na doavela aňi o šipos pre leste na livinela. Aňi o slugađa le štitenca pre leste na avena a aňi e kopa paš o muri na čhivena, hoj pes te dochuden andro foros.

³³ Visarela pes pale pre oda drom, khatar avla; andre kada foros pes na dochudela, phenel o RAJ. ³⁴ „Me braňinava kada foros a zachraňinava les vaš ma the vaš o David, miro služobňikos.“

³⁵ Mek odi rat geľa o aňjelos le RAJESKRO andre asiriko taboris a murdarđa 185 000 slugaden. Sar okla slugađa tosara uštile, dikhle pašal peste pherdo mule manušen. ³⁶ Avke o asiriko krališ Sancherib pes visarđa het a geľa pale khere andro Ninive a bešelas ode.

³⁷ Andre jekh džives, sar o Sancherib lašarelas andro chramos peskre devles Nisroch, leskre duj čhave o Adramelech the o Sarecer les murdarde la šablaha a denašle andre phuv Ararat. A pal leste ačhila krališke leskro aver čhavo o Esar-Chadon.

20

Le Chizkijoskro nasvaľiben

¹ Andre ola dživesa o krališ o Chizkija* nasvaľila pro meriben a avla ke leste o prorokos

* **20:1** 20,1 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

Izajaš, le Amoskro čhavo, a phendā leske: „Kada phenel o RAJ: ‚De tuke andro poradkos savoro andre tiro kher, bo mereha a imar na dživeha.‘ “

² Sar oda o Chizkija šundā, visardā pes le mujeha paš e fala a modlinelas pes ko RAJ: ³ „Ó, RAJEJA, mangav tut, leper tuke pre oda, sar pačivales a cale jileha phiravas pal tiro drom a sar keravas savoro, so sas lačho angle tire jakha.“ A chudña igen zorales te rovel.

⁴ Mek aňi o Izajaš na pregeľa e maškaruňi dvora, o RAJ ke leste pale prevakerďa: ⁵ „Visar tut a phen le Chizkijoske, le vodcaske, savo ľidžal mire manušen, hoj kada phenel o RAJ, o Del le Davidoskro, tire dadeskro: ‚Šundom avri tiri modľitba a dikhlom tire apsa. Sasťarava tut a pro trito džives džaha andro Chramos. ⁶ Dikh, dothovava tuke ke tire berša mek dešupandž (15) berš. Zachraňinava the tut the kada foros andral o vasta le kraliskre andral e Asirija a chraňinava kada foros. Kerava oda ča angle ma the angle miro služobňikos David.‘ “

⁷ Akor o Izajaš prikazindā le kraliskre služobňikenge: „Thoven leske pro vredos masca le figendar.“ On ile, makhle leske o vredos a ov sastĭla avri.

⁸ O Chizkija phučľa le Izajašistar: „Savo ela o znameňje, hoj man o RAJ sastarella a pro trito džives džava upre andro Chramos?“

⁹ O Izajaš odphendā: „Kada tuke ela znameňje le RAJESTAR, hoj dolikerela oda, so phendā: Kames, hoj te džal o ciňos deš stupňi anglal abo deš stupňi palal?“

10 „Lokeder hin te džal le ciňoske deš stupňi anglal sar palal, vašoda mi džal deš stupňi palal,“ odphenda o Chizkija.

11 Avke o Izajaš mangelas le RAJES a o RAJ diňa, hoj o ciňos geľa deš stupňi palal pre le Achazoskri khameskri ora.

O Chizkija pes presikavel le barvalipnaha

12 Andre oda časos o babiloňiko kralis o Merodach-Baladan†, le Baladanoskro čavo, bičada ko Chizkija le poslen le liľeha the le daroha, bo pes dodžanľa pal leskro nasvaliben.

13 O Chizkija ole muršen priiľa a sikaďa lenge savoro peskro barvalipen: o rup, o somnakaj, o koreňje, o voňava oleji, o zbraňe the savoro, so sas andre leskri pokladňica. Na garuďa anglal lende nič, so sas andre leskro palacis the andre calo krališagos.

14 Palis o prorokos Izajaš avľa ko Chizkija a phučľa lestar: „So vakerenas kala murša a khatar avle?“

O Chizkija leske odphenda: „Avle dural andral aver phuv, dži andral o Babilon.“

15 „So dikhle andre tiro palacis?“ phučľa o Izajaš.

„Dikhle savoro, so hin andre miro palacis,“ odphenda o Chizkija. „Sikaďom lenge savoro, so hin andre mire pokladňici. Nič anglal lende na garuďom.“

16 Pre oda leske o Izajaš phenda: „Šun o lav le RAJESKRO! 17 Dikh, avela ajsa džives, hoj savoro, so hin andre tiro palacis, ela odľigendo

† 20:12 20,12 Abo: o Berodach-Baladan

andro Babilon – the oda, so tire phure dada dži adadžives skidle upre. Na ačhela kade olestar nič, phenel o RAJ. ¹⁸ The tire čhaven, so tuke ulona, so ena tutar, lidžana het a kerena lendar eunuchen andro palacis le babiloņike kraliskro.“

¹⁹ O Chizkija leske odphendā: „Kada lav, so mange phendal le RAJESTAR, hino lačho.“ Bo peske gondolinda: „Medik me dživava, ela o smirom a nič nalačho pes na ačhela.“

²⁰ Savore aver veci, so o Chizkija kerđā, leskre viťazstva, the sar ačhađā e upruņi nadržā a sar priandā o paņi andro foros telal e phuv, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²¹ Sar muľa o Chizkija, parunde les a pal leste ačhila kraliske leskro čhavo o Menaše.

21

O Menaše kralinel upral e Judsko

¹ Le Menašeske sas dešuduj (12) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas penda the pandž (55) berš. Leskri daj pes vičinelas Chefci-Ba. ² Ov kerelas anglo RAJ o nalačhipen the o džungipen avke sar the o narodi, saven o RAJ tradľa avri anglal o Izrael. ³ O Menaše pale ačhađā o modlengre thana pro lašariben, so leskro dad o Chizkija* zničinda. Ačhađā o oltara le Baaloske the o slupos la Ašerakro avke sar o kralis Achab andro Izrael. Bandolas anglo čerčeņa a lašarelas len. ⁴ Ačhađā the o oltara andro Chramos,

* **21:3** 21,3 Andre varesave prekladi hin leskro nav Ezechiaš.

pal savo phenda o RAJ: „Andro Jeruzalem ela miro nav lašardo.“ ⁵ Pro soduj chramoskre dvori ačhada oltara prekal savore čercheňa, hoj len te lašaren. ⁶ Peskre čhas zlabarda sar obeta. Ov čarinelas, vražinelas a anda ke peste le vraščen the olen, save privičinenas le mulengre dučen. Aleha kerelas buter nalačhipen anglo RAJ a anelas pre peste leskri cholí.

⁷ O Menaše íla la Ašerakro slupos a thođa les andro Chramos, pal savo o RAJ phenda le Davidoske the leskre čhaske le Šalamunoske: „Andre kada Chramos the andro Jeruzalem, so mange avri kidňom maškar savore izraelika kmeňi, ela miro nav furt lašardo. ⁸ Te o Izraeliti šunena savore mire lava a te dolikerena mire prikazaňja, so lenge diňa miro služobňikos o Mojžiš, akor me na domukava, hoj te aven avritradle andral kadi phuv, so diňom lengre dadenge.“ ⁹ Ale o manuša andral e Judsko na šunde le RAJES a o Menaše len cirdňa mek andro bareder binos, sar kerenas ola narodi, saven o RAJ zničinda anglal o Izraeliti.

¹⁰ Akor o RAJ prevakerđa prekal peskre služobňika-proroka: ¹¹ „Aleha, hoj o kralis Menaše kerel kala bare bini, kerđa mek goreder bini sar savore Amorejčana angloda. Peskre modlenca cirdňa andro binos le manušen andral e Judsko. ¹² Vašoda o RAJ, o Del le Izraeloskro, phenel avke: „Pro Jeruzalem the pre Judsko anava ajsi bibach, hoj oda zalela dojekhes, ko pal oda šunela. ¹³ Potrestinava o Jeruzalem avke sar the la Samarija, avke sar kerďom le izraelike kraliha le Achaboha the leskre potomstvoha.

Le manušen andral o Jeruzalem khosava avri, avke sar pes khosel avri o čaro a palis pes previsarel upre. ¹⁴ A mire manušen, save predživena, omukava a dava andro vasta lengre neprijatelenge, save len domarena a občorena lengri phuv, ¹⁵ bo kerenas nalačhipen angle ma a anenas pre peste miri cholī ole dživesestar, sar avle avri lengre phure dada andral o Egipt, dži adadžives. ‘ ‘

¹⁶ O Menaše murdarđa ajci but nēvinne manušen, hoj lengro rat sas pal calo Jeruzalem. A mek paš oda cirdelas le judske manušen, hoj te keren o bini anglo RAJ.

¹⁷ Savore aver veci, so Menaše kerđa, the leskre bini, so kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ¹⁸ Sar muľa o Menaše, parunde les andre le Uzoskri zahrada, so sas paš o palacis. Pal leste ačhila kraliske leskro čavo o Amon.

O Amon kralinel upral e Judsko

¹⁹ Le Amonoske sas bišuduj (22) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas duj berš. Leskri daj sas e Mešulemet, le Charucoskri čhaj, andral e Jotba. ²⁰ Ov kerelas baro nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskro dad o Menaše. ²¹ Služinelas le modlengre, lašarelas len avke sar the leskro dad a phirelas pal savore leskre droma. ²² Omukľa le RAJES, le dadengre Devles, a na šunelas leskre prikazaňja.

²³ Palis le Amonoskre služobňika pes vzburinde pre leste a murdarde les andre leskro palacis. ²⁴ Akor o judska manuša murdarde

olen, ko kerde vzbura pro kralis Amon, a pal leste ačhade kraliske leskre čhas le Jozijaš.

²⁵ Savore aver veci, so kerda o Amon, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ²⁶ Le Amon parunde andre leskro hrobos, andre le Uzoskri zahrada. Pal leste ačhiła kraliske leskro čhavo o Jozijaš.

22

O Jozijaš kralinel upral e Judsko

¹ Le Jozijašoske sas ochto berš, sar ačhiła kraliske andre Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas tranda the jekh (31) berš. Leskri daj sas e Jedida, le Adajoskri čhaj, andral o Bockat. ² Ov kerelas oda, so sas le RAJESKE pre dzeka. Phirelas pal le Devleskro drom avke sar leskro prapapus o David a na visarelas pes ole dromestar.

³ O pisaris Šafan sas čhavo le Acalioskro a leskro papus sas o Mešulam. Sar o kralis Jozijaš kralinelas dešuochtoto (18.) berš, prikazinda le Šafanoske, hoj te džal andro Chramos. ⁴ Phenda: „Dža pal o nekbareder rašaj Chilkihjah a phen leske, hoj te zgenel ola love, so kidle avri o stražnika le manušendar paš o chramoskro vudar. ⁵ Ola love mi den le muršenge, save hine ačhade upral e buči andro Chramos, a on mi počinen le robotņiken, save prikeren o Chramos: ⁶ le řesaren the le muraren. Mi cinen o kašta the o prikerde bara prekal o Chramos. ⁷ Ole muršendar, save hine ačhade upral e buči, na

kampel te užarel, hoj te presikaven, kaj o love thode, bo hine pačivale.“

O Chilkihjah arakhel andro Chramos o zakonos le Devleskro

⁸ Palis o nekbareder rašaj Chilkihjah phenda le pisariske le Šafanoske: „Dikh, andro Chramos arakhlom o zvitkos le Devleskre zakonoskro.“ Avke les o Chilkihjah diňa le Šafanoske a ov les pregenda. ⁹ Palis o Šafan geľa ko kralis a phenda: „Tire služobňika ile o love, so sas andro Chramos. Dine len le robotňikenge, save prikeren o Chramos, ¹⁰ a o Chilkihjah mange diňa varesavo zvitkos.“ Avke o Šafan andral genelas le kraliske.

¹¹ Sar o kralis Jozijaš šunda o lava andral o zvitkos le zakonoskro, čhingerďa pre peste o gada ¹² a prikazinda le rašaske Chilkijoske, le Šafanoskre čhaske le Achikamoske, le Michajoskre čhaske le Achboriske, le pisariske Šafanoske the peskre služobňikoske le Asajoske: ¹³ „Džan a phučen le RAJESTAR pal o lava kale zvitkoskre, so arakhle, pal ma, pal o manuša the pal cali judsko phuv. Se o RAJ hino cholamen pre mande the pre savore manuša, bo amare dada na dolikerenas a na kerenas avke, sar hin pisimen andre kada zvitkos.“

¹⁴ Akor o Chilkihjah, o Achikam, o Achbor, o Šafan the o Asajah gele te phučen la prorokiňatar Chuldatar. Oj bešelas andro Jeruzalem, andro nevo foros, a lakro rom sas o Šalum, le Tikvoskro čhavo, o čhavo le Charchasokro, savo pes

starinelas pal le kraliskre gada. Sar dogele andre lakro kher, chudle lake pal oda te vakerel.

¹⁵ Oj lenge phendā: „Kavke phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro: ‚Phenen oleske, ko tumen kade bičhadā, ¹⁶ hoj kada phenel o RAJ: ‚Domukava e bibach pre kada foros the pro manuša, save kade bešen, avke sar hin pisimen andro zvitkos le zakonoskro, so pregendā o judsko kralis, ¹⁷ bo man omukle a labarenas o kadidlos avre devlenge. Savoreha, so kerenas, anenas pre peste miri cholī. Miri cholī pre kada than hiņi sar jag, so labol a na preačhel.“ ‘ ¹⁸ Le judske kraliske, savo tumen bičhadā te phučel le RAJESTAR, phenen: ‚Kada phenel o RAJ, o Del le Izraeloskro, pal ola lava, so šundal: ¹⁹ Vašoda, hoj kovlardal tiro jilo a pokorindal tut anglo RAJ, sar šundal, so vakeravas pre kada than the pre leskre manuša, hoj doperena andre bari dar a ena prekošle, a vašoda, hoj čhingerdal pre tute o gada a rovehas angle mande, me tut šundom avri, phenel o RAJ. ²⁰ Lava tut paš tire phure dada, andro smirom aveha thodo andre tiro hrobos a tire jakha na dikhena odi savori pohroma, so anava pre kada than.‘ “

Avke ola murša gele pale ko kralis a phende leske, so phendā e prorokiņa.

23

O Jozijaš genel o zakonos le manušenge

¹ O kralis Jozijaš vičindā ke peste savore vodcen andral e Judsko the andral o Jeruzalem.

² Gele leha andro Chramos savore murša andral e Judsko: o manuša andral o Jeruzalem, o

rašaja, o proroka, savore manuša, či o čore vaj barvale. O kralis angle lende pregenda savore lava, so sas pisimen andro zvitkos la zmluvakro, so arakhle andro Chramos. ³ Palis o Jozijaš ačila paš o slupos a anglo RAJ phandla e zmluva, hoj leske ena pačivale a dolikerena leskre prikazaňja the o zakoni cale peskre jileha the cala peskra dušaha a hoj kerena savoro avke, sar hin pisimen andro zvitkos la zmluvakro. Savore manuša ode dine lav, hoj dolikerena e zmluva.

O Jozijaš zničinel o modli le oltarenca

⁴ Palis o Jozijaš prikazinda le nekbareder rašaske le Chilkijoske, le avre rašaske the le stražnikenge paš o vudar anglo Chramos, hoj te lidžan avri andral o Chramos savore veci, so sas kerde, hoj te lašaren le Baal, la Ašera the savore ňeboskre čercheňen. Diňa oda te zlabarel avri pal o Jeruzalem, pro mali paš e dolina Kidron a o prachos lendar diňa te lidžal andro Betel. ⁵ Le rašajen, saven o judska kraľa ačhade andre služba, hoj te labaren o kadidlos pro modlengre thana pro lašariben the andro Jeruzalem, zaačhada. Zaačhada the olen, save anenas e obeta le Baaloske, le khameske, le čhoneske the le čercheňenge. ⁶ La Ašerakro slupos diňa te lidžal avri andral o Chramos dži pal o Jeruzalem, andre dolina Kidron. Ode la diňa te zlabarel a oda prachos rozčida pro cintiris le običajne manušengro. ⁷ Palis čida tele o khera andro Chramos, kaj bešenas savore murša the džuvla, save ode služinas sar lubňa, a kaj kerenas o pochtana prekal o

lašariben la Ašerakro. ⁸ Diña te vičinel savore rašajen andral o judska fori a meľadā andre savore oltara pre ola thana, kaj o rašaja kerenas o obeti le modlengre; a oda la Gebatar dži ke Beer-Šeba. Zničinda the o modlengre oltara, so sas paš le Jošuaskri brana pre balogñi sera, sar pes džal andro foros prekal e foroskri brana – o Jošua sas o foroskro guverneris. ⁹ Le rašajen, save služinenas le modlengre, na domukla te služinel paš le RAJESKRO oltaris andro Jeruzalem, ale ča šaj chale o mare bi o kvasos savore rašajenca.

¹⁰ O Jozijaš meľadā andre the o Tofet, so hino andre dolina Ben-Hinom, hoj ode imar buter ñiko peskre čhas abo čha andre jag te na obetinel le devleske Moloch. ¹¹ Ila odarik le grajen, saven o judska kraľa dine pro lašariben le khameske, a zlabarda le khameskre verdana. Sas ačhade pre dvora paš e brana le RAJESKRA Chramoskri nadur, kaj bešelas o uradņikos Natan-Melech.

¹² O Jozijaš mek čida tele o oltara, so ačhade o judska kraľa pro upruno Achazoskro kher, the o oltara, so ačhađa o Menaše pro soduj dvori anglo Chramos. Sar len rozphagerđa, o prachos čida andre dolina Kidron. ¹³ O Jozijaš meľadā andre the o thana pro vichodos le Jeruzalemostar a pre južno sera le Olivove verchostar, kaj lašarenas le modlen, bo ode ačhađa o izraeliko kralis Šalamun oltara le džungale devlengre: la Aštartake andral o Sidon, le Kemošiske andral o Moab the le Milkomoske andral o Amon. ¹⁴ Rozphagerđa o sveta slupi a čingerđa tele la Ašerakre slupi a ola cheva, so ačhile pal o slupi, začida le manušengre kokalenca.

¹⁵ Avke kerda the le modlengre oltariha pro učo than andro Betel, so ačhada o Jeroboam, le Nebatoskro čhavo, savo cirdña le Izrael andro binos. The oda oltaris the oda učo than čhida tele. Oda učo than zlabarda, rozpučinda pro prachos a la Ašerakro slupos zlabarda. ¹⁶ Sar pes o Jozijaš visarda, dikhla pro učo than o hrobi. Palis diña andral o hrobi te lel avri o kokala a zlabarda len pre oda oltaris. Avke les melarda andre, sar o RAJ prevakerda angloda prekal o prorokos.

¹⁷ Palis o Jozijaš phučla: „Kaskro hrobos dikhav?“

O murša andral o foros Betel leske odphende: „Oda hin o hrobos le prorokoskro, savo avla andral e Judsko a savo imar anglal phenda kada savoro, so kerdal akana pre kada oltaris.“

¹⁸ „Muken les!“ prikazinda o Jozijaš. „Ńiko leskre kokalenca te na čhalavel.“ Avke na čhalade leskre kokalenca aňi le prorokoskre kokalenca, savo avla andral e Samarija.

¹⁹ Avke sar kerda andro Betel, o Jozijaš kerda the andre aver samarijika fori. Zničinda savore thana, kaj lašarenas le modlen, so ačhade o izraelika kraľa, bo aleha choľarenas le RAJES. ²⁰ Palis pre ola oltara murdarda savore rašajen, save služinenas pre ola thana, a labarelas upre le manušengre kokala. A paloda o Jozijaš geľa pale andro Jeruzalem.

O Jozijaš oslavinel e Patrađi

²¹ O kralis Jozijaš prikazinda savore manušenge: „Oslavinen e Patrađi pre pačiv le RAJESKE, le Devleske, avke sar hin pisimen

andre kada zvitkos le zakonoskro.“ ²² Kavke pes e Patrađi na oslavinelas akorestar, sar o sudci lidžanas o Izrael, a aňi pal calo časos, sar kralinenas o izraelika the o judska kraľa. ²³ Andro dešuochtoto (18.) berš, sar kralinelas o Jozijaš, oslavinenas odi Patrađi andro Jeruzalem pre pačiv le RAJESKE.

Le RAJESKRI cholī na preačhel pre Judsko

²⁴ O Jozijaš tradľa avri andral o Jeruzalem the andral e Judsko le vrašcen the olen, save privičinenas le mulengre dučen, a zničinda le kherutne devloren the le džungale modlen, so mek ode sas. Kada kerđa vašoda, hoj te dolikerel o lava le zakonoskre, save sas pisimen andro zvitkos, so arakhľa o rašaj Chilkijah andro Chramos. ²⁵ Aňi jekh kralis, savo sas anglo Jozijaš aňi pal o Jozijaš, pes na visardľa ko RAJ cale peskre jileha, caľa peskra dušaha the caľa peskra zoraha a na dolikerelas calo zakonos le Mojžišoskro avke sar ov.

²⁶ Ale le RAJESKRI bari cholī, savi labolas sar jag, na preačila te labol pre Judsko vaš savoro, soha o Menaše cholarelas le RAJES. ²⁷ Vašoda o RAJ phenda: „Odčhivava mandar e Judsko, avke sar odčhidom o Izrael. Odčhivava the o Jeruzalem, savo mange kidňom avri, a the o Chramos, pal savo phendom, hoj ode ela lašardo miro nav.“

Le Jozijašoskro meriben

²⁸ Savoro aver veci, so o Jozijaš kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro.

²⁹ Akor, sar sas kralis o Jozijaš, o egiptsko kralis Necho geľa te pomožinel le asirike kraliske paš o paňi Euftrat. O Jozijaš len andro Megido kamľa te zaačhavel, ale o Necho les andro mariben murdarda. ³⁰ Avke leskre služobňika les thode pro verdan, ligende les andral o Megido andro Jeruzalem a parunde les andre leskro hrobos. Paloda o manuša andral e Judsko ile le Joachaz, le Jozijašoskre čhas, pomazinde les a ačhade les kraliske pal leskro dad.

O Joachaz kralinel upral e Judsko

³¹ Le Joachazoske sas bišutrin (23) berš, sar ačhiľa kraliske, a trin čhon kralinelas andro Jeruzalem. Leskri daj sas e Chamutal, oj sas čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ³² O Joachaz kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskre dada. ³³ O faraonos Necho les andre Ribla, andre phuv Chamat, diňa te phandel andre, hoj imar te na kralinel andro Jeruzalem, a pre Judsko ispidelas, hoj leske te počinel o daňe - 3,4 toni rup the 34 kili somnakaj. ³⁴ Palis o Necho ačhada kraliske le Jozijašoskre čhas Eljakim a leskro nav čerinda pro Jojakim. Le Joachaz o Necho iľa peha andro Egipt a ode the muľa.

O Jojakim kralinel upral e Judsko

³⁵ O Jojakim počinelas le Faraonoske o rup the o somnakaj, ale pre oda, hoj les te avel sar te počinel le Faraonoske, mušinelas te ispidel pro manuša, hoj leske te den o somnakaj the o rup, a oda sako pal peskro barvalipen.

³⁶ Le Jojakimoske sas bišupandž (25) berš, sar ačhila kraliske, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Zebida, e čhaj le Pedajoskri, andral e Ruma. ³⁷ Ale o Jojakim kerelas o nalačhipen anglo RAJ avke sar the leskre dada.

24

O Jojakim kralinel upral e Judsko

¹ Sar o Jojakim kralinelas andre Judsko, avla pre leste pro mariben o babiloňiko kralis Nebukadnekar a o Jojakim pes leske poddiňa pro trin berš. Palis pes pale vzburiŋđa pre leste.

² Ale o RAJ bičhavelas pre leste partiji zbujňiken: le Chaldejcen, Aramejčanen, Moabčanen the Amončanen. Bičhada len, hoj te zničinen e Judsko, avke sar phendđa o RAJ prekal peskre proroka. ³ Oda avla pre Judsko, avke sar o RAJ prikazinda, hoj les pestar te odčhivel vaš savore bini, so kerđa o Menaše, ⁴ the vaš oda, hoj murdarđa le ŋevinne manušen. O RAJ leske na kamla te odmukel, bo čhorda avri o rat le ŋevinne manušengro, savo sas pal calo Jeruzalem.

⁵ Savore aver veci, so o Jojakim kerđa, hin pisimen andro Zvitkos le judske kralengro. ⁶ Sar o Jojakim muľa, ačhila pal leste kraliske leskro čhavo o Jojachin.

⁷ O egiptsko kralis preačhila te phirel andral peskri phuv pro mariben, bo o babiloňiko kralis zaila savore leskre phuva pašal o paňi Egipt dži paš o baro paňi Euftrat.

O Jojachin kralinel upral e Judsko

⁸ Le Jojachinoske sas dešuocho (18) berš, sar ačhila kraliske upral e Judsko, a andro Jeruzalem kralinelas trin čhon. Leskri daj sas e Nechušta, le Elnatanoskri čhaj andral o Jeruzalem. ⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka, avke sar the leskro dad.

¹⁰ Andre oda časos avla pro Jeruzalem e armada le babiloňiko kraliskri a rozačhada pes pašal o foros. ¹¹ Palis doavla the o babiloňiko kralis Nebukadnecar ko Jeruzalem, kaj sas rozačhade leskre slugada. ¹² Avke pes o judsko kralis Jojachin peskra daha, peskre služobňikenca, peskre uradňikenca the peskre velitelenca zdiňa le babiloňike kraliske.

Sas oda ochtoto berš, sar kralinelas o Nebukadnecar a sar les zaila. ¹³ O Nebukadnecar odarik ila savoro barvalipen andral o Chramos the andral le kraliskro palacis a skidňa savore somnakune veci, so diňa te kerel o izraeliko kralis o Šalamun prekal o Chramos. Oda pes ačhila avke, sar phenda o RAJ. ¹⁴ Andral o Jeruzalem zaila a ligenda andre peskri phuv 10 000 manušen: savore uradňiken, vodcen, maribnaskre muršen, kovačen the tesaren. Ačhile ode ča o nekčoreder manuša.

¹⁵ Zaila le Jojachin, leskra da, le romňijen, le uradňiken the le anglune manušen andral e Judsko a ligenda len andral o Jeruzalem andro Babilon. ¹⁶ Ila odarik 7 000 slugaden the 1 000 tesaren the kovačen: savore zorale muršen. ¹⁷ A vaš o Jojachin ačhada kraliske leskre bačis le Matanijah a diňa les nevo nav Cidkijah.

O Cidkijah kralinel upral e Judsko

¹⁸ Le Cidkijoske sas bišujekh (21) berš, sar ačhila kraliske andre Judsko, a kralinelas andro Jeruzalem dešujekh (11) berš. Leskri daj sas e Chamutal, e čhaj le Jirmejoskri, savo sas andral e Libna. ¹⁹ Ov kerelas oda, so na sas le RAJESKE pre dzeka avke sar the o Jojakim. ²⁰ Vašoda pestar o RAJ odčhida le manušen andral o Jeruzalem the andral e Judsko, bo sas pre lende cholamen. Palis pes o Cidkijah vzburinda pro babiloňiko kralis.

25

O Cidkijah zailo

¹ Sar o Cidkijah kralinelas eñato berš, o babiloňiko kralis Nebukadnecar avla pro mariben pro dešto džives andro dešto čhon savore peskre slugadenca pro Jeruzalem. Pašal oda foros kerda taboris a hordinenas pašal o muri pro kopi e čik the e pošj, hoj pes te dochuden andro foros. ² E armada sas rozačhadi pašal o Jeruzalem dži andro dešujekhto (11.) berš, sar kralinelas o kralis Cidkijah.

³ A andro štarto čhon the eñato džives, sar andro Jeruzalem sas bari bokh a le manušen na sas so te chal, ⁴ o babiloňika slugada kerde chev andro muros. Mek odi rat o Cidkijah savore peskre slugadenca denašla prekal e brana maškar o duj muri, so sas paš le kraliskri zahrada, kajte džanenas, hoj o Babilončana sas rozačhade pašal calo foros. Denašenas le dromeha ke Jordaňiko dolina, ⁵ ale o babiloňika

slugađa pes mukle pal lende a dochudle len andre dolina paš o Jericho. Savore leskre slugađa les omukle. ⁶ Le Cidkijah zaile a ligende andre Ribla ko Nebukadnecar, kaj sas odsudzimen. ⁷ Leskre čhaven murdarde angle leskre jakha. Palis leske diňa te lel avri o jakha, diňa les te phandel andro lanci a iľa les andro Babilon.

O Chramos zničimen

⁸ Pro eftato džives andro pandžto čhon, sar kraľinelas o Nebukadnecar dešueňato (19.) berš, avľa andro Jeruzalem o velifelis upral o kraliskre stražňika o Nebuzaradan, savo sas služobňikos le babiloňike kraliskro. ⁹ Ov zlabarda andro Jeruzalem o Chramos, o palacis the savore bare khera. ¹⁰ Palis savore leskre slugađa čhide tele o foroskre muri. ¹¹ Akor o Nebuzaradan zaila odarik le manušen, save ačhile andro foros, olen, save pregele ko babiloňiko kralis, the savore avre manušen. ¹² Ale okle nekčoreder manušen mukľa o Nebuzaradan andre odi phuv, hoj te keren buči pre maľa the pre viňica.

¹³ Palis o Babilončana phagerde o bronzune slupi, o vožikici the odi bari bronzuňi nadrža, so sas anglo Chramos, a o bronzos ligende andro Babilon. ¹⁴ Ile odarik the o pira, o lopati, o čhura, o panvici pro kaďidlos the savore bronzune veci, savenca služinenas andro Chramos. ¹⁵ O Nebuzaradan iľa the o somnakune the o rupune čare the o lopatki pro angara. ¹⁶ O bronzos le duje slupendar, la bara nadržatar the le vožikicendar, so diňa te kerel o Šalamun prekal o Chramos, sas ajci but, hoj pes aňi na delas te važinel. ¹⁷ Soduž

slupi sas kerde le bronzostar, sas uče ocho metri a o kritos pre lengro agor sas učo buter sar jekh metros. Pašal o kriti sas kerde duj šori le bronzune granatoskre phabendar the o bronzuno pletivos.

Le judske manušen odligenen

¹⁸ O nekbareder velitelis o Nebuzaradan zaila the le nekbaredere rašas Serajah, le dutone rašas Cefanjah the le trine dženen, so stražinenas o vudar. ¹⁹ Iľa andral o foros oles, ko sas velitelis upral o slugađa, the le pandže kraliskre radcen. Iľa the le hlavne pisaris, savo zapisinelas le muršen andre armada, the le šovardeš (60) anglune muršen, saven arakhľa andro foros. ²⁰ O Nebuzaradan len iľa a ligenda ko babiloňiko kralis andre Ribla. ²¹ Ode andre Ribla, andre phuv Chamat, len o babiloňiko kralis diňa te murdarel. Avke o judska manuša mušinde te džal andro zajaťje het andral peskri phuv.

O Gedaljah guverneris andre Judsko

²² O babiloňiko kralis Nebukadnecar ačhađa le Gedaljah guverneriske andre Judsko upral savore manuša, save na sas odligende andro Babilon. Ov sas le Achikamoskro čhavo, saveske sas papus o Šafan. ²³ Sar pes pal oda došunde o judska velitelä the o slugađa, hoj o babiloňiko kralis ačhađa guverneriske le Gedaljah, gele pal leste jekhetane peskre muršenca andre Micpa. Sas oda kala murša: o Jišmael, le Netanijoskro čhavo, o Jochanan, le Kareachoskro čhavo, o Serajah, le Tanchumetoskro čhavo andral e

Netofa, the o Jaazaniah, le Maachoskro čhavo. ²⁴ O Gedaljah lenge phendā: „Dav tumen lav. Ma daran tumen le babiloņike uradņikendar. Ačhen andre kadi phuv a služinen le babiloņike kraliske, bo akor tumenge ela mištes!“

²⁵ Andro eftato čhon o Jišmael, le Netanioskro čhavo, o vnukos le Elišamaskro, andral le kraliskri famelija, gela andre Micpa le deše muršenca a murdarda le Gedaljah the le judske the babiloņike muršen, save ode leha sas. ²⁶ Akor savore manuša andral e Judsko, le čorestar dži o barvalo, the o armadakre velitela gele andro Egipt, bo daranas pes le Babilončanendar.

O Jojachin hino premuklo andral e bertena

²⁷ Paloda, sar sas o judsko kralis Jojachin zailo andro Babilon tranda the ehta (37) berš, ačhila andro Babilon kraliske o Evil-Merodach, savo premukla andral e bertena le Jojachin pro bišueftato (27.) džives andro dešudujto (12.) čhon andre oda berš. ²⁸ Vakerelas leha šukares a delas les bareder pačiv sar avre kralen, so leha sas andro Babilon. ²⁹ Le Jojachinoske sas domuklo te čhivel pal peste tele o bertenošika gada, a medik dživelas, chalas paš le kraliskro skamind. ³⁰ Sako džives, medik dživelas, les o kralis delas oda, so leske kampelas pre oda džives.

**Le Devleskero Lav Andre Romaňi Čhib,
Slovensko 2022**
**Romani, Carpathian: Le Devleskero Lav Andre
Romaňi Čhib 2022 (New Testament+)**

copyright © 2019 The Word for the World International and The Word for the World Slovakia

Language: Romanes (Romani, Carpathian)

Contributor: Eastern European Mission

Eastern Slovak Romani Bible

The Word for the World International

Eastern Slovak Romani belongs to the larger cluster of dialects designated 'Carpathian Romani.' The Roma people of Slovakia and the Czech Republic can read and understand the printed text. The audio is also understood by Roma in parts of Poland, Ukraine, and Romania.

Audio of the New Testament is available and that of the Old Testament is expected by the end of 2023.

The text and audio are accessible on YouVersion, Bible.com, Biblia.sk, Bible.is, <https://romani.global.bible>; etc. A standalone app can be downloaded from GooglePlay: search for E Biblia Andre Romani Chib.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2019-12-29

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 22 Feb 2024 from source files dated 15 Apr 2023

fb4d190f-4308-5aa8-bddb-58d53f07d849